LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXXIII Rugsėjis – September 15, 1988 Nr.35

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Tiesa ir 'istorikai'

Neįmanomas jiems uždavinys

Vytautas Meškauskas

Gorbačiovo patikėtinis A. Jakovlevas, neseniai apsilankęs Lietuvoje, labai nustebo, kad Lietuvos Istorijos institute yra šimtas istorikų. Jis davė suprasti, kad užtektų tik keletos, bet geresnių. Atrodo, kad svečias (ar tiksliau šeimininkas) iš Maskvos nežinojo, kad istorikam partija davė neįmanomą uždavinį, kurio ir tūkstantis istorikų negalėtų išspręsti. Būtent, jiems reikia įrodyti, kad lietuvių tauta nuo 1917 m. apsisprendė eiti bendru keliu su bolševikais, tačiau nuo 1919 m. tam kliudė Vakarų imperialistai bei jų klapčiukai Lietuvoje. Tik Hitleriui perleidus Pabaltę sovietų įtakai, buvo galima įgyvendinti tą seną svajonę.

Tą mitą sukurti palengvino faktas, kad Lietuvos istorikams užsienyje paskelbti dokumentai buvo neprieinami. 'Istorikai' dirbo, taip sakant, ant galvos užsitraukę maišą. Štai LITERATŪRA IR MENAS tik šių metų rugpiūčio 20 d. paskelbė TSRS-Vokietijos 1939 m. sutartį su jos slaptais protokolais, nors jau 1948 metais jie buvo paskelbti JAV Valstybės D-to ir apie tai išeivijos spaudoje buvo labai daug rašyta. Juk, atrodo, būtų taip paprasta, ištraukus galvą iš maišo, paimti jau 1973 m. išleistą Bronio Kaslo knygą THE USSR -GERMAN AGGRESSION AGAINST LITHUANIA ir konstatuoti, kas joje neteisingai pasakyta, kurie dokumentai jiems atrodo suklastoti ir pan. Bet taip padaryti Lietuvos 'istorikams' buvo uždrausta. Ir dabar LITERATŪRA IR MENAS remiasi ne tais Valstybės D-to išleistais dokumentais arba išeivių rašiniais, bet kelias dienas anksčiau estų sovietinio istoriko H. Aumiate paskelbtu straipsniu!

Sovietai, kaip žinia, pranešė, kad tų susitarimų nuorašų pas save neranda ir todėl gali būti, kad tie dokumentai tėra nacių falsifikacija. Toks jų ėjimas nėra stebėtinas, nes susitarimai, kaip paprastai, buvo sudaryti dviem egzemplioriais, kuriais pasirašius pasikeičiama. Sovietų džiaugsmui vokiečių turimas sutarties originalas, atrodo, yra dingęs, nors tas estas mano, kad jis saugomas Vokietijos užs. reik. min. archyve.

Iš tikro buvo taip, kad didėjant bombardavimo karui Reicho užs. reik. min. von Ribbentrop įsakė padaryti visų svarbesnių dokumentų mikrofotokopijas, kas ir buvo padaryta. Po karo pa reigūnas, kuris tą foto archyvą saugojo, jį perdavė britams. Jame buvo ir susitarimų su Molotovu fotokopijos. Kartu su ir kitur išsilikusiais kitais dokumentais, jos buvo britų, amerikiečių ir prancūzų istorikų ištirtos ir paskelbtos 'Documents on German Foreign Policy' rinkinyje. Iki šiol dėl jų autentiškumo niekas nekėlė abejonių. Kad toks susitarimas buvo, papildomai įrodo dokumentai dėl atlyginimo už Suvalkijos ruožą, kuris rugsėjo 28 d. buvo sovietų atiduotas Vokietijai, bet vėliau sovietų išpirktas, ir okupacijos pradžioje sovietų kariuomenės nesiuntimas į Suvalkiją. Pagaliau sovietai, tapę vokiečių sąjungininkais, tikrai nebūtų okupavę Pabaltės be susitarimo su vokiečiais.

Įdomu, kad naujieną, jog sovietai neranda tų susitarimų nuorašų, paskelbė ne užsienio reikalų ministerija, bet tik spaudos agentūros NOVOSTI, kuri laikoma neformaliu KGB padaliniu, valdybos pirmininkas Falin.

(Nukelta į 10 psl.)

– *Senele, kas yra asmenybės kultas?* *(Ogoniok)*

DEMONSTRACIJOS VILNIUJE IR KAUNE

Pabaltiečių biuras Strasbourge praneša, kad apie 200,000 žmonių, nešinų tautinėmis vėliavomis su juodais kaspinais, susirinko rugpjūčio 23 d. 19 val. į gedulingą mitingą Vingio parke, Vilniuje. Pasmerkdamas Stalino-Hitlerio paktą, mitingą pradėjo organizatorius, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys, prof. V. Landsbergis.

Poetas J. Marcinkevičius priminė J. Basanavičiaus žodžius, kad "žmonės nežinantys savo istorijos pasilieka vaikais". Jis pažymėjo, kad nuo 40-jų metų Lietuvos gyventojai neturi galimybės sužinoti savo istorijos, nes ji pavirtusi politikos tarnaite. "Jei būčiau dailininkas, tai pavaizduočiau Staliną ir Hitlerį ryjančius Europos ir Lietuvos žemėlapį". Jis taip pat iškėlė reikalavimus:

1. Paskelbti Ribbentropo-Molotovo paktą spaudoje ir viešai jį pasmerkti.
2. Įstatymu nustatyti dokumentų įslaptinimo laiką.
3. Atidaryti visų archyvų duris mokslininkams, istorikams ir kitiems besidomintiems savo šalies istorija.
4. Parengti naują istorijos vadovėlį ir programą vidurinėms mokykloms.

Savo kalbą jis užbaigė žodžiais: "Tegyvuoja tauta, laisvai bendraujanti su savo istorija".

Akademikas Buračas atkreipė dėmesį į Lietuvos tautinės vėliavos spalvas sakydamas, kad geltonoji spalva išbluko, žalioji sunyko (turėdamas omeny šalies ekologiją), o raudonoji - tai yra begalinės kančios ir pralieto kraujo spalva, - vis plėtėsi ir plėtėsi. Jis pabrėžė, kad atominės elektrinės ir kiti žalingi objektai Lietuvoje statomi ne ekonominiais, bet politiniais sumetimais, ir gręsia viso Pabaltijo sunaikinimu. Todėl lietuviai ir latviai pasiryžę išreikšti savo protestą bendru ekologiniu žygiu. Jis taip pat reikalavo grąžinti Lietuvos valstybingumą, demokratizuoti rinkimus, peržiūrėti konstitucijos 73 str., nedubliuoti TSRS konstitucijos, panaikinti baudžiamojo kodekso 68 str., kuris valdžios organų naudojamas susidoroti su kitaip mąstančiais žmonėmis, surengti tautos referendumą, siekti Lietuvos suvereniteto, laisvų tarptautinių santykių. Taip pat grąžinti stalinizmo-brežnevizmo aukoms gerą vardą ir visas teises, toliau jų nepersekiojant, kaip šiuo metu vis dar atsitinka. Sudaryti sąlygas lietuviams, pabėgusiems į užsienį nuo Stalino genocido, grįžti į tėvynę.

Estai rugpiūčio 23 d. manifesacijoje šaukė: "Mes norime nepriklausomybės!"

Aktorius A. Abukevičius perskaitė V. Kudirkos eilėraštį "Ne tas yr' didis".

Poetas S. Geda sulygino Sovietų Sąjungą ir Vokietija su dviem stipriais vyrais, norinčiais atimti iš silpnojo (Lietuvos) duoną, pastogę ir moterį.

Dramaturgas K. Saja pažymėjo, kad šiuo metus stalinizmas ir brežnevizmas toli gražu nėra praeities dalykas. Iki šiol tebekalinami stagnacijos laikais nuteisti V. Petkus, B. Gajauskas, G. Ieš-

(Nukelta į 11 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Padėtis Lenkijoje. - Paralelė su Lietuva ir kitom sovietų respublikom. - Kurdų genocidas. - Busho-Dukakio varžybos

Rugpiūčio 15 d. prasidėjusi streikų banga Lenkijoje rugsėjo pradžioje atslūgo, vidaus reikalų ministeriui gen. Szeslaw Kiszczak susitikus su L. Walesa. Tai gana didelė nuolaida iš vyriausybės pusės, kuri 1981 m. gruodžio mėn., įvedusi karo stovį, atšaukė leidimą veikti SOLIDARNOSC unijai.

Faktinai streikus sukurs tė paspartėjusi infliacija - 60% šiais metais, tačiau greitai prie atlyginimo padidinimo reikalavimo buvo pridėtas ir grąžinimas Solidarnosc legalaus darbo unijos statuso. Pagal Lech Walesa, buvusį unijos vadą, streikai negali padėti Lenkijai. Išeities iš sunkios ekonominės padėties reikią ieškoti bendromis jėgomis. Atsakydamas į priekaištus dėl susitarimo baigti streikus, Walesa pareiškė:

"Aš nebuvau išdaviku ir juo nebūsiu. Mes turime laimėti, bet ne už per didelę kainą. Mes negalime šposauti ar rizikuoti ... Valdžia spjovė į mane, bet dabar aš tiesiu jai savo ranką, ***nes turime šansą Lenkiją palikti Lenkija."***

Beveik visi lenkai sutinka, kad gen. Jaruzelski ir jo vyriausybė niekam netinka, tačiau kas būtų, jei streikai privestų prie chaoso ir eventualaus sovietų įsikišimo? Ar tai nepriverstų prie Gorbačiovo kritimo pačioje Sovietijoje?

•••

Faktinai Lenkija serga ta pačia liga, kaip ir kitos sovietų satelitinės valstybės, ir net pati Sovietija. Jų valdymo sistema pasirodė esanti nevykusi, visur privedusi prie stagnacijos, o Lenkijoje - prie tikro nuosmūkio.

Tokioje situacijoje Gorbačiovui, kaip anksčiau Mao -Zetungui, atėjo mintis sistemą atgaivinti. Mao griebėsi 'kultūrinės revoliucijos', kuri kelis metus pasiautusi užleido savo vietą kapitalistinėm reformom. Sovietijoje Gorbačiovas nori komunistinę sistemą išjudinti iš stagnacijos, įliedamas naujo kraujo į partiją ir oficialią valdžią, ne iš anksto paskiriant, bet slaptai renkant narius 'tarybų', kurių teisės praplečiamos.

Kitaip sakant, norėdama to pasiekti, partija turi ne tik verbuoti naujus narius, bet prie valdymo proceso pritraukti iki šiol partijai nepriklausiusius sluoksnius. SOLIDARNOSC yra Lenkijoje viena iš tokių jėgų, kuri galėtų prikalbėti darbininkus pakęsti laikinus trūkumus, pažadėdama geresnių laikų viltį.

•••

Blogiau kitose satelitinėse valstybėse ir pačių sovietų respublikose, kur partija šalia savęs nepakentė jokių kitų sambūrių. Tiesa, visoje Sovietijoje davus kiek daugiau laisvės, susidarė daug visokių klubų, tačiau jų neužtenka rimtesnei koalicijai sudaryti. Už tat partija pati turėjo suburti į krūvą partinius ir nepartinius pasikeitimo mėgėjus. Nelikus iš anksčiau žinomų asmenų, juos teko pasirinkit iš daugiau populiarių žmonių - kaip rašytojų, kitokių menininkų ir mokslininkų - kurie faktinai sudaro Lietuvos persitvarkymo sąjūdį.

Tokių asmenų pasirinkimas automatiškai iškėlė vad. tautinį klausimą – lygių teisių reikalavimus savo tautai. Kartu iškilo ir atskirų kraštų prijungimo prie Sovietijos teisėtumo ir teritorialiniai klausimai. Ryškiausias – Armėnijos-Azerbaidžiano ginčas dėl Kalnų Karabakho rajono. Armėnai vis dar negali nusiraminti dėl Gorbačiovo sprendimo palikti tą sritį Azerbaidžianui. Armėnijos sotinėje Erevene dar dabar vyksta dėl to protesto demonstracijos, sutraukiančios į operos aikštę net 100 tūkstančių žmonių. Tvarką palaiko sovietų kariai, perrengti Armėnijos milicijos uniformom. Gorbačiovo prestižas armėnų tarpe yra labai kritęs - praneša N.Y. Times.

•••

Pasaulis, jam įprastu 'tylos sąmokslu', sutiko naują genocido tragediją. Šį kartą Irako kurdų. Jie sudaro beveik ketvirtadalį jo 17 milijonų gyventojų. Kurdai dar gyvena Irane, Turkijoje – bene daugiausiai, apie 5-kis milijonus, kur jie vadinami 'kalnų turkais' ir kur jų kalba yra uždrausta, – Irane ir Sovietijoje. Kurdai tikėjosi išsikovoti bent autonomiją Irako-Irano kare. Jų simpatijų ieškojo kariaujančios pusės.

Bet dabar, karo veiksmams tarp Irako ir Irano nutilus, Irakas nutarė pasinaudoti gera proga ir savo kurdų problemą galutinai išspręsti. Kurdų kaimai yra naikinami jau pirmame pasauliniame kare naudotomis 'garstyčių' dujomis, kurias Irakas naudojo ir prieš iraniečius.

Beveik šimtas tūkstančių bėgančių kurdų atsidūrė Turkijos pasienyje, tikėdamiesi bent ten išgelbėti savo gyvybes.

Paskutinėmis žiniomis Turkija, skaitydamasi su Vakarų viešąja nuomone, nutarė juos įsileisti, tačiau Irakas sieną uždarė.

•••

Po Darbo dienos prasidėjo aktyvesnė priešrinkiminė kampanija. Paprastai rinkikai jau prieš Darbo dieną yra nusistatę už ką balsuoti. Tuo laiku Bushas turėjo nežymią persvarą prieš Dukakį.

Jei tai bus teisinga ir šiais metais, Bushas bus sekantis prezidentas. Tačiau iki šiol jo pesvara buvo tokia nežymi, kad galima laukti visokių staigmenų. Atrodo, kad ypatingai aštriai bus kovojama Kaliforijoje, kurios 47 elektoriai gali nulemti varžybas.

Taip Dan Quayle vaizduoja žurnalas L'Express

Iš kitos pusės

Kaip gali jaustis užsienio komunistai, kad ir mūsų tautiečiai Amerikoje, kas dieną iškylant vis naujiems stalinistų nusikaltimams? Tiesa, tokių jau nedaug liko. Vienas, jų VILNIES redaktorius S. J. Jokubka net pasipiktino ne išeivių, bet sava tarybine spauda. Girdi:

> "Kad emigracijoje lietuviškų nacionalistų spaudoje antistalinistinės temos isteriškos — nenuostabu, bet kad ir Lietuvos spaudoje tokių temų pilna, tai pažangesniam žmogui (sic! — vm) čia emigracijoje — keista".

Ir jis šoka stalinizmą ginti. Esą reikia atsiminti, kad viskas gimsta skausmuose, ir prasidėjo tada, kada eserai pašovė Leniną, o:

> "carų imperijoje, be eserų, buvo dar ir kerenskių menševikų, visokių grafų, tūkstančiai dvarininkų režimo klapčiukų, baltagvardiečių ir kitokių antitarybinių gaujų".
>
> "Reiktų pagalvoti ar visa tai nebuvo traša stalinizmui suklestėti".

Paskutiniam stalinistui neatėjo į galvą, kad Stalinas dabar nekaltinamas sunaikinimu tų 'klasių', bet savo paties bendradarbių. Tai buvo tikros jo 'trašos'.

Tą pačią dieną su VILNIM gavau KAUNO TIESĄ, kur yra vertimas iš OGONIOK žurnalo. Jame rašytojas Levas Razgonas pasakoje epizodą iš lagerio gyvenimo:

> "Toji moteris atkeliavo iš kito lagerio, jos formuliare sakoma, kad ją galima naudoti bendriems sargybos lydimiems darbams, bet Komandantskojės gydytojai jai suteikė silpnos kategoriją, ir senutę pavyko įtaisyti pirtyje: **valyti glindas iš baltinių** ir dalinti tuos rūbus besiprausiantiems".

Kas toji privilegijuota moteris? Ji net įrankį turėjusi savo darbui — šukę stiklo! Tai buvo Jekaterina Ivanovna Kalinina, SSSR Aukščiausios Tarybos pirmininko Kalinino žmonai, kurio pareigos atitiko valstybės prezidento! Kitur tai būtų neįtikėtina, be Sovietijoje visai nenuostabu. Stalino aplinkoje — tvirtina tas rašyojas — nebuvo nė vieno žmogaus, kurio artimesnis ar tolimesnis giminaitis nebūtų suimtas. Kaganovičiaus vieną brolį sušaudė, kitas bevelijo nusišauti pats, areštavo Vorošilovo marčios tėvus. Molotovui suėmė žmoną, kuri buvo vadovaujanti darbuotoja. Ir Jekaterina Ivanovna buvo prieškarinių laikų revoliucionierė, surusėjusi estė.

Atrodo, kad senukas Kalininas kelis kartus prašė Stalino palengvinti jo žmonos gyvenimą. Kiti buvo atsargesni: Molotovas niekad nė nepaminėjo savo žmonos, o jų duktė, stodamta partijon, paklausta apie tėvus, atsakė, kad jos tėvas Molotovas, o motinos neturinti . . .

Vieną sykį Kalininui vėl paprašius pasigailėti jo žmonos, Stalinas pasakė, kad po karo ją paleis. Ir iš tikro taip ir padarė. Ji tačiau negrįžo pas savo vyrą į Kremlių, bet apsigyveno pas vieną iš dukterų, kad . . . nereiktų susitikti su Stalinu. To ji tačiau negalėjo išvengti. Kai 1946 metais mirė Kalininas ir buvo laidojamas su didžiausia pagarba, Jekatarina Ivanovna turėjo eiti vienoje eilėje už karsto su Stalinu. Žinantiems tiesą, tai buvo klaikus vaizdas, kurio negalėjo pataisyti nei laikraščiuose pasirodžiusi žinia, kad pati Anglijos karalienė atsiuntė užuojautos telegramą našlei, dar prieš metus naikinusiai glindas lageryje.

Štai kokio valdovo 'ambasadorium' Chicagos Bridgeporte buvo šitas mūsų tautietis.

(vm)

FOLDING CARTONS
Canton Michigan Based Carton Co. looking for glue machine setup person, also bobst operatór. Hourly wage commensurate with experience.
Call 1-313-397-2638 or send letter or resume to: P. O. Box 87068, Canton, Mich 48188
(31-40)

WANTED
EXPERIENCED MOLDER
ALSO
ENTRY — LEVEL POSITIONS AVAILABLE. WE WILL TRAIN CANDIDATES IN OUR MOLDING DEPARTMENT. EXCELLENT STARTING WAGE WITH REGULAR REVIEWS.
GLOBE RUBBER WORKS
254 Beech Street
Rockland, Mass. 02370
1-617-871-3700
(34-35)

FOREMAN
Experienced, to supervise large aluminum remelt facility. The successful candidate will be experienced in planning, melting, tapping and cycling reverb furnaces. Additionally, background in crew supervision a must. We offer excellent salary and benefit package, along with the opportunity to be a part of a rapidly growing company. Send resume, with salary requirements to: Barmet Aluminum Corp., Newport Rolling Mill, P.O. Box 29, Uhrichsville, Oh. 44683, Attn. Plant Mgr.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA, 6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year $20.00. Single copy 50 cents.

Prenumerata metams $20.00, pusei metų $12.00 • Atskiro numerio kaina 50 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Vienadienė karta...

Dabartinis gyvenimas, skriejantis raketinio amžiaus sparnais, švysteli mūsų akyse, tarsi praskrendanti kometa, išblaškanti mus, neleidžianti susikaupti svarbiuose mūsų buities įvykiuose.

Nūdienis žmogus — ištroškęs naujovių ir netikėtumų, kad tik paįvairintų kasdienę realybę. Jis mielai ieško trumpalaikio išsiblaškymo ir užsimiršimo. Jam terūpi akimirkų sensacijos. Jis skuba gyventi. Nevengia linksmybių, o jei gyvenimas jam atrodo pilkas ir įdomus — jis mielai jį pagerina, naudodamas narkotikus: gyvenimą jis pats papuošia dirbtinėmis dekoracijomis. Šiandien žmogus nori greito pralobimo — šiai kartai būdingas troškulys lobių ir ištaigingos prabangos. Vakarykštė diena pasibaigė — jis laukia kitos, visiškai nesidomėdamas praėjusios dienos prasme, reikšmingumu, jos įnašu į bendrą metų derlių. Užtat ir žmonijos istoriniai reikšmingi momentai nepagauna jo dėmesio ir greitai pamirštami.

Jaunoji karta neranda gyvenimo tikslo. Bodisi viskuo, kas neatneša laikino džiaugsmo. Vadindamas tokį gyvenimą pragmatišku, jis ir nejaučia, kad dabarties realybė jį laiko savo glėbyje — kaip magnetas, prie kurio jis prilipęs ir nepajėgia atsiplėšti. Moralėkas ji? Kam ji iš viso reikalinga, jei gyvenimą gali tvarkyti pagal savo norus?! Įstatymai lengvai pažeidžiami, veidmaniškumas lydi jo žingsnius. Jis vengia įsipareigojimų artimui, braidžiodamas vien savo malonumų pelkėse...

Taip ir gyvenama šia diena. Į gyvenimo tikslą jis neranda tako. Stebint aplinką, darosi baugu, kad ir mūsų tautybės vidurinioji ir jaunoji karta nepasektų tais blogais pavyzdžiais, nes, kaip minėjome, realybss magnetas savo viliojančia galia valdo nūdienį žmogų. Klausiame savęs — ar ši generacija yra vienadienė karta? Negi jokie tautiniai reikalai neranda jų rankų? Nejaugi jų dvasia ir širdis nepasiilgsta kilnių idealų? Nejau tik materialiniai rūpesčiai gyvena jų namuose, nejau egzistencijos problemos, tautybe paženklintoje kaktoje nesukelia rūpesčio raukšlių savo kraujo broliais?

Nepaslaptis, kad tokių viendienių sutvėrimų dabar slankioja ir blaškosi po visą žemės rutulį — laisvajame ir "socialistiniame" pasaulyje! Tačiau mes lietuviai buvome ir esame tauta, besisielojanti žmogumi, savo kraštu, savo broliu; gerbianti įstatymus ir savus papročius, tradicijas ir savo istoriją. Gal esame tokie jautrūs dėlto, kad mūsų čia žemėje neperdaugiausia. Ne tik neturėdami savo valstybės, gyvendami svetinguose kraštuose, mes vis dar vertiname gerą širdį, padorų žmogų, tarpusavio pagalbą, esame kiekvienam draugiški. Vieno trokštame — savo tautai laisvės, šviesesnės ateities ir nepriklausomybės, kuri Aukščiausiojo yra skirta kiekvienam asmeniui. Niekam, rodos, neįkyrim, gyvendami savo tautiniais rūpesčiais, savąją egzistenciją puošdami kasdieniu darbu ir viltimi, viltimi ir darbu...

Tai mes lietuviai keliame ir gulame savo tautos gyvybiniais rūpesčiais, nes juk kiekvienas padorus žmogus rūpinasi savo šeima. Į savo šeimą mes įtraukiame ir mirusius — savo senolius ir jų atliktų darbų garbingą atminimą. Tegu ir mirusieji gyvena mūsų atmintyje, o mes turėsime su jais dvasinį ryšį — ryšį su praeitimi. Nes praeities galia yra nemažesnė už dabarties galią. Ji — tarsi skydas, dengiąs mus nuo realybės vėtrų ir blogų įtakų. Praeitis moko mus išminties: saugotis buvusių klaidų! Ji primena mums buvusią tautos didybę ir garbingą tėviškės istoriją. Minėdami tautos buvusius įvykius, jaučiame priklausomybę ne vien šeimai, bet ir tautai. Mūsų gyvenimo luote plaukia su mumis kartu ir praeitis, ir dabartis, ir ateitis...

Balys Auginas

JAV LB NAUJAI TARYBAI SUSIRENKANT

Antanas Juodvalkis

Praėjo išeivijos lietuvių gyvenime svarbūs renginiai, palikę įvairiopa įspūdį. Apžvelgta išeivijos lietuvių kultūrinė veikla ir aptartos gairės ateičiai. PLB Seimas, susirenkąs kas penkeri metai, išrinko naują vadovybę, kurios pirmininkavimas atiteko dr. V. Bieliauskui iš Cincinnati, Ohio. Pasidžiaugėme pasaulio lietuvių tautiniais šokiais, apgailestavome kelių jaunuolių netinkamą elgesį ir vandalizmo veiksmus Sklandžiai ir drausmingai praėjo lietuvių Skautijos VII-ji Tautinė stovykla, sutapusi su Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 70 metų sukaktimi.

JAV LB balandžio mėn. išrinktoji XII-ji taryba susirinks pirmajai sesijai š.m. rugsėjo 30 d. ir spalio 1-2 dienomis Chicagoje. Taryba išsirinks naują prezidiumą ir Krašto valdybos pirmininką.

Tarybos laukia svarbūs ir skubūs darbai, nes baigianti kadenciją valdyba nesiryžta daryti sprendimų. Visuomenė seka lietuvių judėjimą okupuotame krašte ir laukia veiksnių vieningo pasisakymo. Per ilgas interregnum'as nėra naudingas. PLB valdyba nuostatais yra įpareigota per du mėnesius perimti-perduoti pareigas. Krašto valdybai taip pat turėtų užtekti poros mėnesių laiko sušaukti tarybos sesiją ir įsijungti į darbą, o ne laukti visą pusmetį. Tas nėra naudinga išeivijos lietuvių veiklai.

Dabartinės Krašto valdybos veikla visuomenė nėra susižavėjusi, nes nebuvo pakankamai informuojama apie vykdomus darbus. Tik prisiminkime karo meto Lietuvos istorijos rašymo sutartį, apie kurią visuomenė sužinojo ne iš ją pasirašiusių, bet iš visuomenės spaudoje paskelbtų užuominų. Tiktai po gero pusmečio atsiliepė valdyba, priversta aiškintis.

Praėjus metams nuo istorijos sutarties pasirašymo, nėra žinių apie darbo eigą, patikrinimus ir vykdomus avansinius išmokėjimus. Iki šiol dar neteko skaityti spaudoje ar patikrinimo komisija yra sudaryta. Ar iš viso istorija rašoma ir kiek parašyta, o laikas bėga. Ar Krašto valdyba tik tarybos sesijai duoda ataskaitinius pranešimus, ar ir visuomenę informuoja?

Gerai, kad valdyba kartais painformuoja visuomenę apie politinius ėjimus, bet nemažiau svarbu žinoti ir kitą veiklą, ypač kaip vykdomos sutartys. Gražiai veikia socialinių reikalų, kultūros ir švietimo tarybos, bet apie kitą plačią veiklą lyg ir mažokai turime žinių, ar iš viso jų nėra.

Taigi, susirenkančiai naujajai tarybai tenka labai svarbus uždavinys sudaryti naujus organus. Nuo krašto valdybos sudėties labai daug priklauso visa Lietuvių Bendruomenės veikla, gi šiai veiklai toną duoda pirmininkas. Todėl svarbu, kad į pirmininko pareigas būtų išrinktas asmuo, kuriam rūpėtų lietuvių išeivijos visa šakota ir plati veikla, o taip pat ir finansai.

Neturime finansų ministerijos, neturime priemonių uždėti mokesčius ir juos išreikalauti. Viskas remiasi laisvanoriška lietuvio auka. Manau, niekas negali nusiskųsti išeivio lietuvio dosnumu ir reikšmingų projektų rėmimu. Daug gražių ir reikšmingų projektų įvykdėme, fondus sukūrėme, kultūrinę ir politinę veiklą parėmėme. Tai vis šviesių ir dosnių lietuvių paramos ir aukų dėka. Jiems už tai nuoširdi padėka ir pagarba.

Iš ok. Lietuvos ateinančios žinios ir džiugina ir kelia abejonių. Džiaugiamės šimtatūkstantinėmis lietuvių miniomis, susirinkusiomis protesto demonstracijoms Vingio parke, Vilniuje ir kituose Lietuvos miestuose. Jos parodė lietuvio ryžtą būti nepriklausomais ir kovoti už savo krašto gerovę.

Persitvarkymo sąjūdžio vadai daugiau kalba apie ekonominį atsipalaidavimą, lietuvių kalbos ir tautinių ženklų grąžinimą į įstaigas ir mokslaines, bet nekalba apie nepriklausomybę, apie laisvę tikėti, būti sau žmogumi. Viskas vykdoma partijos prieglobstyje ir daugiausia tų pačių partijos narių.

Atsimintina, kad Lietuvos pavergimas, kultūrinis ir ekonominis sunaikinimas atėjo iš tos pačios partijos, kurioje ir dabar gal dar galima būtų rasti tų pačių veidų, ar vėliau atėjusių ir prisitaikiusių. Vien tik Stalinui primesti visus įvykdytus nusikaltimus būtų labai neapdairu. Vienas asmuo tokio teroro išvystyti negalėjo, o turėjo būti tūkstančiai pagalbininkų, nemažiau atsakingų kaip ir pats Stalinas. Jei šiandien žydai apkaltina žmogžudystėmis vokiečių kacetų sargus prievarta paimtus tarnybai, tai visi tie asmenys, kurie vykdė trėmimus ir kitus teroro veiksmus, šimtą kartų yra kaltesni ir turi atsakyti už tuos veiksmus. Kalbama apie nukankintų reabilitaciją, bet nėra nė užuominų apie vykdytojų atsakomybę.

LB-nės ir kitų veiksnių pareiga būtų stebėti šį naują rusų pavergtų tautų judėjimą ir daryti skubias bei veiksmingas išvadas.

LB taryba turi pagalvoti apie naują krašto valdybą, ypač jo pirmininką ir išrinkti tokį asmenį, kuris sugebėtų esamose aplinkybėse susigaudyti ir palaikyti tinkamą ryšį su kitų veiksnių vadovybėmis. Solo žaidimų užtenka, nes naujas sąjūdis reikalauja visos lietuvių išeivijos vieningos veiklos.

Pasiskardenimai iš okupuoto krašto ir steigimas naujų atstovybių neprisidės prie mūsų 40 metų neatlaidaus darbo tolimesnės veiklos. Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga senai veikia išeivijoj, o dabar ir komunistų įsteigta Vilniuje tuo pačiu pavadinimu. Toji jaunimo s-ga nemezga ryšių su išeivijoje esančia sgos vadovybe, bet skiria sau patinkamus įgaliotinius, norėdama suskaldyti mūsų veiklą. Juk tokiems ir panašiems tikslams komunistai yra įsteigę Tėviškės d-ją ir per ją bando skaldyti išeivijos lietuvius.

Tokioms sąlygoms plečiantis, reikia ieškoti žmonių, kurie ir toliau tęstų lietuvybės išlaikymo ir Lietuvai laisvės atgavimo darbą, neišleisdami iš akių ir besikeičiančios pavergto krašto padėties.

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

D. Svirskis, Brockton 10.00
A. Juozaitis, Lakewood .. 5.00
G. Valiukėnas, Chicago .. 5.00
Dr. V. Bergas, Columbus 30.00
Ign. Anužis, Troy 5.00
D. Mošinskis, Jupiter 5.00
M. Peckienė, Chicago ..10.00
J. Rastenis, Euclid 5.00
J. Naujokaitis, Cleveland 3.00
Gr. Kenter, Danbury 30.00
A. Liutkus, Cle veland .. 5.00
D. Kviklytė, Kent 12.00
R. Vodopalas, Highland Hts. 5.00
K. Kynas, St. Petersurg 5.00
V. Lenkevičienė, Chicago 10.00
S. Varekojis, Chicago 10.00
P. Račiukaitis, Baltimore 5.00
D. Janutienė, Berkeley .. 8.00
J. Adomaitis, La Salle ..10.00
V. Benokraitis, Cleveland 15.00
V. Gilys, Los Angeles ..25.00
Dr. M. Eymmontt, Cherry Hill 30.00
G. Breichmanienė, Dundas 5.00
O. Mikulskienė, Cleveland 5.00
V. Senkuvienė, N. Baltimore 3.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Ar iš tikrųjų siaubingiausia data

Vincas Trumpa

Ne per seniausiai Dirva paskelbė atsišaukimą, kviečiantį vilniečius ir kitus minėti 1939 m. rugpjūčio 23 d., Ribbentropo-Molotovo pakto 49-ją sukaktį. To atsišaukimo tekstą Dirva gavusi iš Lietuvių informacijos centro New Yorke, tik nežinia kodėl jį paskelbusi be parašų.

Nesigilinant į tą prasta lietuvių kalba surašytą ir keistoką atsišaukimą, norisi pasisakyti tik dėl vieno jo sakinio. Tas sakinys skamba šit kaip: *"1939 m. rugpjūčio 23 dienos data yra pati siaubiausia* (turbūt, siaubingiausia) *XX amžiaus data"* (Dirva, 1988, Nr. 31). Ligi šiol nesu girdėjęs, kad kas nors tą datą būtų taip pavadinęs, nors be abejo ji tiesioginiai vedė į II-jį pasaulinį karą. Labai abejoju, ar kas nors tada Lietuvoje tą dieną būtų laikęs siaubingiausia diena.

Man tuo metu teko būti Krokuvoje, kur garsioje Čartoriskių bibliotekoje rinkau medžiagą Pacų gadynei nušviesti (XVII a. antroji pusė). Atsimenu labai gerai, kad sekantį rytą po 1939 m. rugpjūčio 23 d. sutarties pasirašymo Krokuvos žmonės susirūpinusiais veidais graibstė laikraščius, skaitė ir ne vienas apsiverkė. Atrodo, prieš ne vieno lenko akis pasirodė ketvirtojo Lenkijos padalinimo šmėkla. Tuojau pat buvo skelbiama mobilizacija, daromi miesto aptemdymo pratimai ir kitokie pasirengimai karui. Varšuvos radijas drąsino žmones, kad Lenkija neatiduos Vokietijai nei pėdos savo žemės, bet žmonės ne labai tuo tikėjo.

Kadangi abi šios valstybės (Vokietija ir Sovietų Sąjunga) Vilniaus klausimu daugiau ar mažiau palaikė Lietuvos pusę, mano galvoje pirmiausiai ir iškilo Vilniaus atgavimo viltis. Užtat ir dėl Ribbentropo-Molotovo susitarimo nejaučiau jokio siaubo, ypač kad slapti protokolai nebuvo žinomi. Tik simpatizuodamas savo šeimininkams, kurie tada ypatingai daug simpatijos rodė Lietuvai, slėpiau savo vidinį pasitenkinimą. Manau, panašiai tada galvojo ir dauguma lietuvių.

Ramiai sau toliau nusirašinėjau (Xeroc dar nebuvo išrastas) Pacų laiškus Čartoriskių bibliotekoje, kurios langų vitražus beveik lygiomis puošė Lenkijos erelis ir Lietuvos vytis. Po kelių dienų priėjo prie manęs tos bibliotekos direktorius gen. Marijonas Kukielis ir susirūpinusiu veidu tarė:

– Tamsta dar čia?

– Kodėl ne, pone generole? – ramiai atsakiau. – Aš pasitikiu lenkų kariuomene.

– Vis dėlto patarčiau Tamstai grįžti namo. Karas gali prasidėti kiekvieną valandą ir sudaryti Tamstai visokių nemalonumų. – Atrodo, generolas taip pat ne per daug pasitikėjo Lenkijos armija.

Tarp kita ko, Marijonas Kukielis buvo garsus istorikas, ypač didelis Napoleono laikotarpio specialistas, parašęs studiją apie Ciecierskių sąmokslą Lietuvoje. Be to, jis nepritarė Pilsudskio politikai ir dėl to turėjo išeiti į atsargą. Po karo jis gyveno Londone, parašė įdomią studiją apie Vilniaus universiteto kuratorių Adomą Čartoriskį ir gerą Lenkijos XIX a. istorijos vadovėlį.

Paklausiau aš tada gen. Kukielio ir išsirengiau namo nors gaila buvo palikti Krokuvą. Geležinkelio stotis buvo pilna kareivių. Traukinys į Varšuvą vėlavo, dažnai nežinia kodėl sustodamas laukuose. Vienai simpatingai bendrakeleivei juodaudamas prasitariau:

– Gal jau vokiečiai Varšuvoje, kad traukinys taip stoviniuoja. – Ji smarkiai subarė mane, ypač didžiuodamasi lenkų kavalerija, kuri, kaip vėliau pasirodė, nebuvo labai efektyvi prieš vokiečių tankus. Ji vis dėlto pakvietė mane pietums pas savo tėvus Varšuvoje.

Į Varšuvą atvažiavome naktį. Miestas buvo visiškai aptemdytas, visur pilna kareivių. Nelengva buvo susirasti viešbutį. Porą dienų praleidęs Varšuvoje, skubėjau namo. Netrukus prasidėjo karas.

Kaip rugpiūčio 23 dienos, taip ir rugsėjo 1 dienos, kai vokiečių armijos įsiveržė į Lenkiją, niekas tada Lietuvoje nelaikė siaubingiausia data.

Ne visados žmonės bijo karo, nors ir meldžiasi, kad Viešpats juos apsaugotų nuo maro, bado, ugnies ir karo. Plačiai tada Lietuvoje buvo paplitęs anekdotas apie Vandžiogalos (ar Babtų?) kleboną, kuris pirmą karo sekmadienį maždaug taip prabilo į savo aplenkėjusius parapijonus:

– Turiu jums, mieli klausytojai, linksmą žinią. Prasidėjo karas ir Lenkija bus sutriuškinta. Po šio karo liks tik trys didelės ir galingos valstybės: Vokietija, Japonija ir mes (suprask, Lietuva). – Per daug optimistiškai tas klebonas įsivaizdavo ateitį, tačiau ir tokie skeptikai, kaip aš, tada tikėjo, kad didžiausia skriauda Lietuvai pagaliau bus atitaisyta ir jos sostinė sugrįš į savo žemę ...

Užtat taip daug kas Lietuvoje, ypač jaunesnieji, nebuvo patenkinti, kodėl Lietuva nestojo Vokietijos pusėn ir nežygiavo į Vilnių. Niekas dar nebuvo pamiršęs, kad 1938 m. kovo mėnesio ultimatumu Lenkija ne tik privertė Lietuva užmegsti diplomatinius santykius su Lenkija, bet ir netiesioginiai išsižadėti Vilniaus. Juk ar ne Lenkijai spaudžiant turėjo užsidaryti viena populiariausių organizacijų, Vilniui vaduoti sąjunga.

1939 m., vėl kovo mėn., dabar jau Vokietijos ultimatumu Lietuva turėjo atsižadėti Klaipėdos. Tad pirmą kartą savo istorijoje Lietuva liko ir be Vilniaus ir be Klaipėdos. Manau, nereikia nei sakyti, kad su tokiu Lietuvos statusu niekas nenorėjo susitaikinti. Lietuva jokiu būdu negalėjo būti už status quo. Tuo ji skyrėsi nuo Estijos ir Latvijos. Štai kodėl Estijai ir Latvijai 1939 m. rugpiūčio 23 diena galėjo būti siaubingiausia data jų istorijoje, bet ji tokia negalėjo būti Lietuvai. Lietuva jau prieš rugpjūčio 23 dieną buvo nuskriaustųju pusėje ir ji, kaip anie Cezario galai, troško permainų arba revoliucijos. Ir niekas dėl to jos negali smerkti.

Net ir šiandien, jau gerai žinant ką tas siaubingas karas ir okupacijos atnešė Lietuvai, kažin ar teisinga būtų tvirtinti, kad 1939 m. rugpiūčio 23 diena buvo pati siaubingiausia data visoje XX a. istorijoje. Vis dėlto šiandien Lietuva yra ir su Vilniumi ir su Klaipėda.

$60.00 PER HUNDRED remailing letters from home! Details, send self-addressed, stamped envelope. Associates, Box 309-T, Colonia, NJ 07067. (32-37)

ASSEMBLY LINE
Small parts. Days, apply in person.
STERLING MFG. CO.
1845 E. 30th Street
Cleveland, Ohio 44114
2nd Floor — No Phone Call accepted. (34-36

REGISTERED NURSES

At last there is finally a hospital that offers Monday - Friday nursing positions as well as Baylor positions on the beach.

Competitive salary and benefit package available including critical care differential. If you enjoy flexible scheduling and decentralized program, please send resume and salary history to:

Wilson Gaillard
Personnel Director
ALBEMARLE HOSPITAL
P.O. Box 1587
Elizabeth City, NC 27906-1587
or CALL COLLECT
(919) 331-4605
EOE

■ laiškai Dirvai

SKIRTINGA NUOMONĖ

Š. m. rugpiūčio mėn. 18 d. Dirvoje yra p. Broniaus Nemicko laiškas, pavadintas "Skystas Vliko pareiškimas".

Kadangi p. Bronius Nemickas yra buvęs, kaip daug kam žinoma, Liet. Tautinio Sąjūdžio pirmininku ir jo laiške yra neigiamų išsireiškimų Vliko atžvilgiu, — pranešame, kad Lietuvių Tautinio Sąjūdžio nusistatymas dėl Vliko nėra pasikeitęs ir Sąjūdis toliau mano, kad "Lietuvos laisvės kovos vieninga vadovybė laisvajame pasaulyje yra Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas — VLIKAS".

Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vadovybė

PUOLAM VLIKĄ — PUOLAM LIETUVĄ

Š. m. rugpjūčio mėn. 18 dienos Dirvoje, "Laiškai Dirvai" skyriuje tilpo labai piktas ir užgaulus Broniaus Nemicko laiškas, nukreiptas prieš VLIKą.

Bronius Nemickas demagogišku, savo vardu nusprendė, kad VLIKas yra "nusenęs politinis klubas".

Tai Broniaus Nemicko nuomonė, nuomonė seno, pikto žmogaus.

Tačiau, kiekvienas rimtas lietuvis čia, Lietuvoje ir visame pasaulyje džiaugiasi turėdami rezistencinį Lietuvos veiksnį, kuris reprezentuoja Lietuvą, kurio negali pakeisti nei Lietuvių Bendruomenė, nei Lietuvos Laisvės Lyga, tarptautiniame forume.

Tik Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas (VLIKas) gali ... kalbėti Lietuvos vardu tarptautiniame forume su autoritetu.

Būkim protingi ir nekirskim šakos ant kurios visi sėdim.

Jonas Stelmokas
Lansdowne, Pa.

JOURNEYMAN DIEMAKERS
With job shop experience only. Must have experience with Progressive Draw and Single Point Tooling. Excellent wage and benefit package.
Please call or write for interview
BETTCHER MANUFACTURING CORP.
16000 Commerce Park Drive
Brook Park, Ohio 44142
216-267-0850
Equal Opportunity Employer
32-38)

DOVANOS Į LIETUVĄ

Šlutų prekyboje PATRIA, 2638 West 71st gatvė, Chicago, Ill. 60629 gausus elektronikos ir dovaninių prekių pasirinkimas.

Svečiai iš Lietuvos ar važiuojantieji į Lietuvą kviečiami apsilankyti ir apsirūpinti dovanomis.

Čia gaunama:

Gausūs gintaro papuošalai,
šimtai muzikos kasečių,
Lietuvai pritaikyti VIDEO ir AUDIO magnetofonai,
Zenith televizoriai,
Siuvimo (over — lock) mašinos,
Įvairūs namuose naudojami elektroniniai aparatai.

Viskas pritaikoma 220 V elektros srovei, veikiančiai Lietuvoje. Profesionalinis patarnavimas, aiškinimas ir demonstravimas. Pristatoma ir į kitus miestus. Tai vienintelė lietuvių elektroninių reikmenų ir dovaninių prekių parduotuvė.

Kviečiame apsilankyti PATRIA prekyboje: **2638 West 71st St., Chicago, Ill. 60629, telef. (312) 778-2100.**

Čia visus maloniai sutiks ir patarnaus PATRIA savininkai **Anatolijus ir Frances Šlutai.**

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71 St., Chicago, Ill.
1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.
Tel.: 476-2345
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

KŪRYBA IR MOKSLAS

Nauja žvaigždė muzikos pasaulyje

Sopranas Jeniffer Cochran Luiza

Julianna Luizaitė gerai prisimena 1940-50 metų dešimtmetį. Ji augo laiminga savo mylimų tėvų Alvinos ir Petro Luizų namuose. Seneliai - Julija ir Jurgis Salasevičiai - buvo žymūs Clevelando veikėjai. Penkerių metelių Julianna išrenkama 'Miss Lithuania'. 1940 metais ji važiuoja į Washingtoną ir su lietuvių delegacija aplanko prezidentą Roosveltą, kuriam buvo įteikta Amerikos lietuvių peticija dėl Lietuvos laisvės. Dabar iš vaikystės dienų ji skaidriai prisimena ir arbatėlę Baltuosiuose rūmuose pas prezidento žmoną Eleonorą Roosveltienę ir visą, visą kelionės istoriją.

Kai 1949 metais į Clevelandą atvyko čiurlioniečiai, Salasevičių ir Luizų bendri dviaukščiai namai savaitgaliais būdavo pilni svečių. Juliannos tėvai ir seneliai buvo geri daininkai, o kai prisidėdavo jų svečiai čiurlioniečiai, visi namai paskęsdavo lietuviškose dainose. Taip ir Julianna ilgainiui pasirinko dainos kelią. Ji baigė Clevelando muzikos institutą, koncertavo, bet - ištekėjusi ir susilaukusi šeimos - pasirinko namų židinį vietoje scenos. Tačiau senelės ir tėvų prigimtieji talentai prasiskverbė ir į trečiąją kartą, o gal ir dar daugiau kartų, jeigu galėtume atsekti generacijų istoriją.

Julianna su savo vyru, muziku Michael Burke, susilaukė dukters Jennifer, kurios muzikinis talentas ir iškilimas dainos scenoje yra šios istorijos pagrindinis tikslas.

ATGIMSTA GIMINĖS ŠALTINIŲ VERSMĖ

Clevelando lietuvių Dievo Motinos parapijos klebonas kun. G. Kijauskas jau keleri metai iš eilės (nuo 1980 m.) per Verbas surengia religinį koncertą, kuris programon sutelkia ne tik kolonijos muzikos, dainos ir poezijos jėgas, bet turi ir premjerinį elementą.

1988 metų Verbų sekmadienio koncerto programon solistė Aldona Stempužienė pasiūlė pakviesti lietuvių kilmės dainininkę sopraną Jeniffer Cochran, kilusią iš garsiųjų proseneliių Salasevičių giminės. Lietuvių kolonijai negirdėta, nepažįstama solistė buvo pakviesta.

Naujiesiems Dievo Motinos parapijos vargonams grojant, Jeniffer Cochran ir Aldona Stempužienė atliko duetus iš Pergolessi "Stabat Mater". Dievo Motinos šventovės skliautais skambėjo ypatingai darnių muzikinių figūrų ir spalvų balsai. Sopranas – skaidrus ir lengvas tarytum paukščio trėlės, stebino klausytojus.

Sopranas Jeniffer Cochran Luiza atliks solo dainų ir duetų koncertą su mezzosopranu Aldona Stempužiene spalio 23 d. Clevelando lietuvių Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

Kas yra sopranas Jeniffer Cochran? Cochran – tai jos vyro pavardė. Jos motina yra Julianna Luizaitė, seneliai – Alvina ir Petras Luizai, proseneliai – Julija ir Petras Salasevičiai. Jeniffer Clevelando muzikos institute studijavo fleitą, bet ilgainiui pasirinko balso studijas, kurias ten baigė 1986 metais, gaudama operos ir teatro specialybės magistro diplomą. Po sėkmingų studijų Jeniffer pradėjo rodytis profesiniuose muzikiniuose pastatymuose – Verdi "Falstaf" operoje su dirigentu Andrew Foldi, Puccini "Giani Schicci", W. Williams "Raiders to the Sea", Wolf Ferrari "Secrets of Susanne", Kurt Weil "Three penny opera". Clevelando Western Reserve teatre vaidino pasaulinėje premjeroje Bel DeVanny "Little Intimacies", Moliere "Le Bourgeois Gentilhomme", Great Lakes Šekspyro festivaliuose dainavo su viduramžių muzikos dainininkų grupe ir kurį laiką dainavo muzikiniame pastatyme "Jack Brell is alive and living in Paris".

Ieškodami giminės šaltinių versmės Jeniffer gyvenime, kartojame jos pačios žodžius: "Lietuvių kalba man ne naujiena. Ją girdėjau nuo kūdikystės dienų, kai mama kalbėjosi su senele ir prosenele. Porą mėnesių šokau Grandinėlėje, bet čia nepritapau. Dabar, kai subrendau, baigiau mokslus, ir ypatingai po to kai giedojau aname Verbų sekmadienio koncerte, manyje atgimė vaikystės prisiminimai, mano mamos ir senelių dainavimas, lietuviškoji kalba ..." – ramiai, kukliai kalbėjo Jeniffer.

Dabar Jeniffer Cochran Luiza (taip ji rašysianti savo pavardę koncertų programose) drauge su soliste Aldona Stempužiene ruošia lietuvių kompozitorių ir pasaulinio repertuaro solo dainų ir duetų programą. Dainininkės tikisi galėsiančios aplankyti daug lietuvių kolonijų, bet pirmoji proga turinti tekti saviesiems namams – Clevelando lietuvių kolonijai. Todėl soprano Jeniffer Cochran Luizos ir mezzosoprano Aldonos Stempužienės koncerto premjera įvyksianti Clevelande š.m. spalio 23 .

(rp)

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

NAUJOS KNYGOS

• **Petras Klimas. DIENORAŠTIS.** 1915. XII. 1 — 1919. I. 19, pradedamas P. Bugailiškio užrašais 1915. VIII. 23 — X. 13. Redagavo Ž. Mikšys. Techninis redaktorius Vytautas Vepštas. Aplankas V. O. Virkau. Rankraščio parengimui spaudai 1000 dol. auka prisidėjo Lietuvių Fondas. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas 7338 So. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629, 456 psl. kietais viršeliais, kaina 20 dol.

• **Kazys Boruta. WOODEN MIRACLES.** Vertė iš lietuvių kalbos Milton Stark. Piešiniai V. K. Jonono. Spaudė Morkūno spaustuvė Chicagoje. Pirmoji šios knygos laida lietuviškai "Mediniai stebuklai" išleista Lietuvoje 1928 m. su J. Mikėno iliustracijomis. Angliškąją laidą išleido Milton Stark, 1642 Ocean Ave., Santa Monica, Ca. 90401.

• **Zefirina Puikytė-Balvočienė. PASKUTINIS PAPUČIAVIMAS.** Eilėraščiai. Aplankas Ilonos Brazdžionienės-Kerr. 62 psl. kietais viršeliais, kaina 5 dol. Spaudė Draugo spaustuvė Chicagoje.

• **TĖVYNĖS SARGAS.** Nr. 1 (69) 1988. Redaguoja A. J. Kasulaitis, 894 E. 223rd St., Euclid, Ohio 44123. Administratorius A. Viliušis, 4050 Cambell, Chicago, Ill. 60632. Leidžia Popiežiaus Leono XIII literatūrinis fondas.

ASTA MIKLIŪTĖ — GEOLOGĖ HAWAII SALOJE

Astos Mikliūtės pirmieji žingsniai siekti mokslo, prasidėjo Chicagoje, Nativity B.V.M. mokykloje su lietuvių dėstoma kalba. Toliau baigė McAuley mergaičių gimnaziją ir Aukštesniąją lituanistinę mokyklą. Šalia mokslo, Asta aktyviai įsijungė į lietuvišką veiklą. Matome ją šokant tautinius šokius "Grandis" grupėje, o vasaros atostogų metu stovyklaujančią Dainavos ir Rako stovyklose. Čia ji pamilo gamtą, josios grožį bei paslaptis. Neveltui pasirinko studijuoti geologiją. Baigusi gimnaziją, įstojo į University of Illinois, kurį baigė bakalauro laipsniu. Ten pat pasiliko tęsti studijas ir šiemet gavo magistrą. Kasmet jos pavardė buvo įtraukta į "DEANS LIST", nes pasižymėjo savo gabumais bei darbštumu.

Šiuo metu Asta Mikliūtė dirba Hawaii saloje, vulkanų tyrimo observatorijoje.

Jaunai tyrinėtojai linkėtina sėkmės.

Astos Mikliūtės tėvai gyvena Floridoje.

(m. b.)

MATAS Realtors
505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530
RITA MATAS
— Broker — G.R.I. — C.R.A.
Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

Kazio Karpiaus laiškų patikslinimui

Juozas B. Laučka

Kazys Karpius (1895-1971) – rašytojas, žurnalistas, ilgametis "Dirvos" redaktorius, visuomenininkas – buvo nepaprasto darbštumo asmuo. Surasdavo laiko ne tik tiesioginiam savo darbui - Dirvai redaguoti, bet ir apysakoms, scenos vaizdams ir romanams rašyti, ir veikliai dalyvauti visuomeniniame gyvenime, ir dar ilgus laiškus dažnai parašyti.

Matyti, laiškus rašė jis labai skubotai, tad kartais juose įsibraudavo ir netikslumų. Tuo įsitikinau paskaitęs "Kultūros barų" žurnale (š.m. nr. 7) istoriko Alfonso Eidinto straipsnį "Antano Smetonos veiklos pėdsakais".

Istorikas, rašąs tame žurnale visą seriją straipsnių apie 1940-41 metų įvykius, naudoja Leonardo Šimučio ir A. Merkelio raštus, o taip pat ir Karpiaus susirašinėjimą su Vytautu Širvydu. Daugelis jų, ar bent jų dalis, atsidūrė Lietuvos TSR Mokslų akademijos centrinėje bibliotekoje ir ten, kaip rašo Eidintas, saugomos tų laiškų kserokopijos. Taigi, Širvydas savo arcyhyvą bus išsiuntęs į Lietuvą.

Noriu čia patikslinti Karpiaus pasisakymus, daugiausia liečiančius Amerikos lietuvių katalikų organizuotą visuomenę ir mane asmeniškai. Iš 'anų laikų' veiklos aktyvių dalyvių jau ne daugel liko gyvųjų pasaulyje, tad jaučiu pareigą 'pasiskardenti' – ir ne kuriame kitame laikraštyje, bet Dirvoje, kuriai velionis Karpius atidavė savo gyvenimo didesnę dalį.

1941 m. gegužės 9 dienos laiške K. Karpius rašęs V. Širvydui apie tautininkų srovės veikimą, daugiausia apie jų pastangas tais metais, ryšium su prezidento Antano Smetonos atvykimu į Ameriką.

Prezidentas Smetona atvyko į New Yorką iš Brazilijos 1941 metų kovo 9 dieną. Jo sutikimu ir pagerbimu rūpinosi iš New Yorko ir apylinkės lietuvių sudarytas 20 narių komitetas. Sutiktuvių ir pagerbimo banketas įvyko kovo 10 dieną viename šauniausių New Yorko viešbučių. Prezidento atvykimo išvakarėse Amerikos lietuvių visuomenėje buvo įvairių nuomonių, kaip elgtis prezidento atvykimo ir jo galimos veiklos atžvilgiu. Netrūko ir kraštutinių pasisakymų.

Karpius savo gegužės 9-tos d. laiške Širvydui teigia, kad L. Šimutis 1941 m. gegužės 15 d. "sugalvojo sekti (turbūt – šaukti; j.b.l.) LGT (Lietuvai Gelbėti Tarybos) posėdį ir judinti 'bendrą darbą', kad tautininkus pririšus prie Tarybos ir trukdžius visuomenės dėmesį nuo Prezidento Smetonos vadovybės". Lyg ir nusikųsdamas savo srovės žmonių susiskaldymu, Karpius rašė, kad "paskirų grupelių tvėrimas jau bereikalingas, reikia tik suvesti tautines organizacijas į vieną pastogę ar vadovybę, ir mum reikia vadovybės, kurios visi klausytų".

Toliau Karpius skundžiasi Širvydui, kad "tautinėje srovėje pasidarė bloga dėl to, kad nėra nei vieno vyro, kurį visi pagerbtų ir sutiktų klausyti jo (turbūt - Smetonos: j.b.l.). Ypač tie jauni užsispyrėliai iš Lietuvos naujai atvykę, visi vieno amžiaus, ir visi lyg ožiai nori būti vadovais, nusistovėjimo neturi, vieni kitus neigia, pašiepia, niekina ir nori iš to sudaryti tautinį veikimą".

Ieškodamas nesekmių priežasties, Karpius pasirinko vieną 'taikinį'. Esą, "Brooklyne gerą, gudrų kurstymo ir kiršinimo darbą tarp tų vienmečių karštagalvių atlieka Laučka, kuris ... duodasi jų draugas, nes ir jis tos pačios gentkartės žmogus, jų kolega. Jis puikiai atlieka klerikalams reikalingą Brooklyno, ir per juos ir visos Amerikos, tautininkų srovės ardymo darbą".

Tik dabar sužinojau, kad redaktorius Karpius, su kuriuo dalyvavau Lietuvai Gelbėti Tarybos (vėliau pasivadinusios ALTu) steigime 1940 m. rugpiūčio 10 d. Pittsburghe, delegacijoje pas prezidentą F.D.Rooseveltą 1940 m. spalio 15 d. ir daugelyje bendrų posėdžių, kurį pažinojau nuo 1936 metų ir su kuriuo niekada neturėjau jokių ginčų, kažkaip surado manyje 'sugebėjimą' ardyti tautininkų srovės veiklą.

1941 metais gyvenau Brooklyne. Redaguodamas "Ameriką" aktyviai dalyvavau vietos lietuvių veikėjų ir srovių pastangose vieningai Lietuvos laisvės bylai ginti. Gerai atsimenu, kad 1940-41 metais nesutikau nei vieno naujai iš Lietuvos atvykusio tautininko veikėjo, kuris būtų buvęs užsispyrėlis, kuriam būčiau 'dėjęsis' draugu ir vykdęs tautininkų veiklos ardymą ... Tais metais sutikau Brooklyne tik vieną iš Lietuvos atvykusį 'tos pačios gentkartės' teisininką, Vytautą Abraitį, kurio anksčiau nepažinojau. Nesunku buvo su juo susipažinti ir nuoširdžiai mintimis pasikeisti. Palaikėme korektiškus santykius, kartą kitą apsikeitėme poleminiais straipsniais (jis - Vienybėje", aš - "Amerikoje"), bet tai nesukliudė susitikti, pabendrauti. Gerai atsimenu, kaip vienas nuoširdus tautininkų srovės veikėjas atėjo į "Amerikos" administraciją atnaujinti prenumeratos – ilgesniam laikui negu paprastai, – ir pasakė, kad "tokių džentelmeniškų, aukšto lygio polemikos straipsnių" jau seniai netekę skaityti.

Kol gyvenau New Yorke (iki 1952 metų), visą laiką su V. Abraičiu palaikėm gerus santykius, išsivysčiusius ir į draugystę. Ir vienas, ir kitas sielojomės tautos rūpesčiais. 1941-42 metais jis buvo New Yorko apylinkės tautininkų sambūrio pirmininku.

Kitų naujai atvykusių iš Lietuvos tautininkų, jaunų ar vyresnių, Broklyne nebuvo, tad man nesuprantamas Karpiaus nusiskundimas tuo, ko visiškai nebuvo. Gal jį klaidino vienas kitas vyresnis jo bendramintis. Žinojau, kad Brooklyne tautininkai buvo kiek suskilę, tačiau kitų srovių atžvilgiu jie buvo vieningai nusistatę.

Prezidento Smetonos priėmimo komiteto 20 narių sudėtyje buvau vienas iš trijų katalikų srovės asmenų. Žymi jo narių dauguma man patikėjo iždininko pareigas. Jei būčiau buvęs tautininkų veiklos 'ardytoju', nejau 17 tautininkų ir jų šalininkų būtų mane rinkę komiteto iždininku? Būdamas iždininku, priėmiau įvairias pajamas (už pokylio bilietus ir aukas), mokėjau viešbučio sąskaitas (už prezidento kambarius ir pokylio maistą bei salę). Pasakiau pokylyje ir sveikinimo žodį.

1941 m. gegužės 30 d. Karpius vėl rašė Širvydui apie mnėtą LGT gegužės 15-tos posėdį Chicagoje, gerokai iškreipdamas jo pobūdį. Tame posėdyje buvo siūlyta steigti Lietuvių Informacijos centrą, kurio išlaikymą finansuotų Tarybą sudarančios srovės po lygiai iš savo lėšų. Tautininkai ir socialistai su tuo nesutiko. Biuro vedėju buvo numatytas prof. Kazys Pakštas, tuo metu bebaigiąs Kalifornijos universitete sutartą dėstymo įsipareigojimą. Karpius savo laiške rašė, jog Tarybos posėdis šauktas gegužės 15 d., "kad padarius prof. Pakštą 'vadu' ir privertus visus Amerikos lietuvius savo triūsu, posėdyje pasiūlytais planais, stoti išvien užpakalyje Pakšto vadovybės". Toliau Karpius pridėjo, kad "Pakšto siūlymas, ir net per Laučkos lūpas spaudimas eiti katalikams vieniems su Pakšto vadovybe, jeigu mes tautininkai ir socialistai nepriside dam prie jų ir Informacijos biuro ir jo vedėjo pastatymo, parodo katalikų užsibrėžimą -- stumti į šalį visais galimais būdais Smetoną ir tautininkus, ir imti vadovybę į savo rankas".

Tvirtinu, kad nebuvo jokio 'spraudimosi'. L.K Federacija neturėjo jokio plano ar noro pastatyti Pakštą 'vadu'. Jis siūlytas tik vadovauti informacijos biurui, kurs būtų buvęs Tarybos žinioje. Tame posėdyje pasakiau, kad jeigu kitos grupės nesutiks prisidėti finansiškai biurui išlaikyti, katalikams tektų vieniems jį steigti ir išaikyti, nes tokia įstaiga informacijai apie Lietuvą nebedelsiant reikalinga.

Istoriko Eidinto straipsnyje cituojamas labai ilgas V. Širvydo laiškas, kuriame pasisakom už informacijos biuro įsteigimo reikalą. Be to, Širvydas rašė Karpiui, kad "Profesorius Pakštas, manau, būtų tinkamiausias tam biurui vesti, nes čia reikia akademinio mokslo vyro, mokančio kalbas, suprantančio Lietuvos gyvenimą ir energingų minčių kupino. Toks žmogus yra Pakštas. Nei tautininkai, nei socialistai panašių gabumų žmogaus neturi".

Po minėto posėdžio L.K. Federacija padarė savo išvadas. Ji įsteigė Lietuvių kultūros institutą, o jo vedėju pakvietė prof.Pakštą. Institutas nesikišo į Tarybos veiklą. Per porą metų išleido prof. Alfredo Senno, prof. Pakšto ir Antano Vaičiulaičio studijines brošiūras anglų kalba – apie lietuvių kalbą, Lietuvos problemas ir lietuvių literatūrą. Altą tada sudariusioms srovėms – katalikams, sandariečiams ir socialistams – susitarus steigti bendrą iždą, ir nutarus (po Amerikos lietuvių kongreso Pittsburghe 1943 m. rugsėjo mėn.) steigti Lietuvių informacijos centrą New Yorke, Lietuvių kultūros institutas susiaurino savo darbo apimtį.

1944 m. gegužės mėnesį New Yorke pradėjo veikti Lietuvių informacijos centras, kurio vedėju pakviestas adv. Kostas Jurgėla, sekretore Marijona Kižytė ir, pastoviais įstaigos darbuotojais, prof. Pakštas ir pulk. Kazys Grinius.

Labai aišku, kad istorikas Eidintas sovietiniame žurnale panaudoja Karpiaus ir Širvydo susirašinėjimą savo tikslui – menkinti prezidento Smetonos asmenį ir jo pastangas Amerikoje rūpintis Lietuvos gyvybiniais reikalais, kiek jam buvo įmanoma. Apgailestautina, kad prezidentas nesulaukė visų patriotinių Amerikos organizacijų visiško pritarimo jo galimai veiklai ir užmojams. Tikėjau, kad padėtis ilgainiui pasikeis. Deja, per ankstyva ir tragiška prezidento Smetonos mirtis 1944 m. sausio 9 d. nusinešė susitaikymo viltis ir galimybes.

TRAIN TO BE A PROFESSIONAL
• SECRETARY
• SEC./RECEPTIONIST
• EXECUTIVE SECRETARY
Start at home, learn word processing and related secretarial skills. Home Study and Resident Training. Nat'l. headquarters, 4699 N. Fed Hwy. Pompano Beach, FL.
FINANCIAL AID AVAILABLE
JOB PLACEMENT ASSISTANCE
1-800-327-7728
THE HART SCHOOL
A Division of ACT Ge...
(Accredited Members NHSC)

FABRICATOR/WELDERS
ELECTRICAL SIGN MANUFACTURER
Alum. MIG welding, shear and press brake exp. Electrical exp. helpful. Able to read prints. Must have own tools. Benefits. Apply in person 7:30 am to 4 pm
No phone calls.
FAIRMONT SIGN CO.
6771 E. McNICHOLS
DETROIT, MI. 48212
Pre-employment physical w/drug sceen administered
(34-40)

Train to be a
TRAVEL AGENT
TOUR GUIDE
AIRLINE RESERVATIONIST
Start at home. Train on live airline computers. Home study and resident training. Financial aid available. National Hdqtr. Pompano Beach, FL.
A.C.T. TRAVEL SCHOOL
1-800-327-7728
Accredited Member N.H.S.C.

Viešėdami Chicagoje aplankykite
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMĄ
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkas J. Mažeika
Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerių ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.
Kainos žemos — Pasirinkimas didelis
APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Tarybinis muitininkas

Šią vasarą JAV-se lankėsi žymus ok. Lietuvos literatūrologas ir literatūros kritikas **Albertas Zalatorius**, kuris čia ieškojo medžiagos savo monografijai apie Vincą Krėvę. Ta proga jis susitiko su daugeliu išeivijos rašytojų ir kitų kultūrininkų, susipažino su Amerikos lietuvių archyvais ir, grįžęs namo, atvirame pasikalbėjime su "Gimtojo Krašto" atstovu papasakojo savo išvykos įspūdžius ir palietė keleta aktualių vadinamojo "kultūrinio bendradarbiavimo" klausimų. Džiaugiantis, kad visur buvo nuoširdžiai sutiktas, visur galėjęs laisvai rankioti reikalingus duomenis apie V. Krėvę ir jo išeiviškąjį gyvenimą, A. Zalatirus tarp kitko buvo paklaustas:

— Ar buvo atvejų, kad Jums ko nors nerodė?

Į tai jis taip atsakė:

— Pasitaikė, — į "Naujienų" archyvą neįsileido buvęs jų redaktorius M. Gudelis. "Jūsų nepažįstu, jūsų knygų neskaičiau, netikiu, kad objektyviai jums leis apie Krėvę parašyti", — sakė jis. Pasišnekėję, suradome kompromisą: žadėjo susipažinti su mano darbais ir, jeigu jie jam patiks ir ras savo archyve mane dominančios medžiagos, perduos per kitus asmenis.

Bet tame pasikalbėjime išryškėjo ir kitos pusės tokio "bendradarbiavimo" kliūtis, kurios dar nepanaikino jokia "perestroika", kai čionykščiai mūsų archyvai ir privatūs asmenys buvo net entuziastingai pasišovę šiam literatūrologui patarnauti:

— Siūlo — tik imk. Klausia, kur jums siųsti. Klausia, kodėl neatsako Vilniaus universitetas, kuriam pasiųsta 20 komplektų V. Biržiškos "Aleksandryno". Teiraujasi, ar Lietuvių kalbos ir literatūros institutui nereikia išeivijoje išleistos visos enciklopedijos. Klausia, ar vešitės tą ir tą, aš jums duosiu. O aš stoviu sutrikęs ir ryju nematomas ašaras. Ryju ir nežinau, ką atsakyti. Jaučiu, kaip visos mano kalbos apie persitvarkymą tarsi pakimba ore. Liepiu mano specialybei artimesnes knygas supakuoti, siųsti atitinkamoms įstaigoms, atseit man perduos, nors pats gerai nežinau, kaip gausiu. Kol šis reikalas nebus išspręstas, mūsų humanitarų viešnagė pas išeivijos kultūrininkus atrodys nejauki, sakyčiau, tiesiog dramatiška.

MUMS RAŠO

NEGI MŪSŲ ŽEMELĖJE STEBUKLAI YRA PRASTESNI?

Geb. Redaktoriai,

Kadangi pora kitų net mano pasaulėžiūrai labai artimų laikraščių nesutiko leisti viešai prašnekti man rūpimu klausimu, tai nuoširdžiai prašau Jus skirti bent sklypelį popieriaus mano ramybę drumsčiančioms mintims išklostyti.

Pirmiausia, kad nekiltų kokių įtarimų, pasisakysiu, kad esu religingas katalikas ir savo mąstymuose neturiu jokių bedieviškų užmačių, o trokštu vien gero savo tėvynėlei. Bet mane stebina tiktai vienas dalykas.

Antai skaitau, kaip mūsų maldininkai šiemet net ekskursijomis vyksta į komunistinę Jugoslaviją atiduoti pagarbos komunisto Tito krašte tik vieną kartą stebuklingai apsireiškusiai šv. Marijai. O juk mūsų Lietuvėlė, kaip visi žinome, yra net Šv. Marijos žemė, jau seniai net Švento Sosto pavesta Jos nepaliaujamai globai. Ir mes turime ne tik stebuklingus šv. Marijos paveikslus Aušros Vartuose ir Žemaičių Kalvarijoje, bet Ji dar aiškiau mūsų nelaimių dienomis apsireiškė ir Šiluvoje, ir Skiemonyse, ir visai neseniai net ir prie Panevėžio. Tad man atrodo, kad turėtų nekilti jokių abejonių, idant pirmiausia reikėtų garbinti gausius savosios žemelės stebuklus, neieškant jų svetur, ypač dar kažkokioje Dievulio apleistoje komunistinėje Jugoslavijoje. Tai kodėl gi tokiu kilniu tikslus nesuorganizuojame mūsų piligrimų ekskursijos nei į Šiluvą, nei į Žemaičių Kalvariją, nei į Skiemonis ar Panevėžį, o tėvynėlėn skrendame tik smalsumo gundomi ar pauliavoti?

Juk bendromis jėgomis aukštai iškeldami savojo krašto stebuklus, mes ne tiktai tarptautiniu mąstu i š a u k štintume Lietuvos vardą, bet dar ir stambios dolerių sumos tegul geriau nubyrėtų mūsų pačių komunistinėm giminėms, negu kažkokiems tenai bedievio Tito tėvynės razbainikams.

Pranciškus Dabulevičius,
Long Beach, Cal.

A. G.

KOŠMARAS

Esi garsus, garbe apžėlei,
Vaizduoji žynį ateities, —
O kartais mirusių šešėliai
Sapne paklausia: — Kaip jauties?
Ar dar ir klumpėmis avi,
Kaip mes, kai buvome gyvi?

— Ar tau taip pat, kaip ir Kudirkai,
Alsuojant siela ne sava,
Staiga ledų širdis pravirko
Nuo karšto žodžio L i e t u v a ?

— Ar tu taip pat, lopuos milinės
Užslėpęs šventraščius, bridai?
Taip pat, kaip knygnešys Bielinis,
Kai grūmės upėje ledai?

— Ar ant šaltų grindų parkritus,
Net ir be šunio pagarbos,
Ir tau išaušo naujas rytas
Vėl pro kalėjimo virbus?

— Ar tu kramtei Sibiro dilges,
Lupyną, samanas, žieves,
Net uodus, ašarom suvilgęs,
Kol vėl į užtvarą parves?

Ir kai jau, rods, alpsti pabūgęs,
Šešėliai šaukia įkyriai:
— Ar tu taip pat, užklotas pūgos,
Kaip mes Vorkutoje mirei?
O Dievo balsas iš toli:
— P o n u l i , k o g i t u t y l i ?

AUTORITETAS

Kai aš mažas buvau,
šile ožius ganiau,
Avinus rimbu šmigojau,
šieno kupetoj miegojau,
O kad iš piemens beūsio,
Jūsų proto vadas būsiu, —
Nesvajojau, nemaniau.

"AR MANE DAR PAŽĮSTI?"

Tai klausimas, kurį dažnai išgirstame, susitikę su labai seniai matytais buvusiais bendradarbiais, bičiuliais ir net mylimaisiais įvairiuose mūsų suvažiavimuose, šventėse ar vasarvietėse. Žinoma, klausėjas pirmas nepasako savo pavardės turbūt dėl to, kad mano, jog pats esąs lygiai toks pat, kaip ir prieš 50 metų, ir tiktai tu jau apžlibęs ir praradęs atmintį.

Deja, turime įspėti, kad klausimas gali būti labai nemalonus ne tik neatpažįstančiam savo pokalbio partnerio, bet ir atpažintajam,

(Nukelta į 8 psl.)

PRO MELYNUS AKINIUS...

(Atkelta iš 7 psl.)

o ypač moterim. Štai Floridoje įvykusiame suvažiavime teko būti liudininku tokio jaunystėje turbūt buvusių mylimųjų dialogo:

žila ir nepaprastai pukni moteris, salės viduryje puldama nulysusiam vyrui ant kaklo:

— Pranuli!.. Nagi, Pranciškėli švenčiausias!.. Argi tu manęs jau visai ir neatpažįsti?

Vyras, nustebęs ir palengva traukdamasis atatupstas:

— Taigi... Kaip čia pasakius... (Geriau ją įsižiūrėjęs). Negi tu esi ta pati Adeliutė? O Viešpatie!.. Būčiau tikrai niekaip neatpažinęs!.. Juk anais laikais buvai pati liekniausia pašešupio lendrelė, o dabar... Kaip čia pasakius... Atrodai tarsi Puntuko akmuo, kurį keturi vyrai neapkabintų...

Ir moters rankos, aplinkiniam juokiantis, beviltiškai nuslydo nuo Pranciškėlio kaklo.

Vadinasi, susitikus net senų dienų draugą, vis dėlto verta pirma paminėti savo pavardę, o tik paskui bučiuotis.

KUR DINGO MŪSŲ PORTFELIAI?

Turbūt dar visi atsimename, kad Lietuvoje kone kiekvieno mokyto žmogaus regimas ženklas buvo po pažastimi paspraustas jo portfelis. Juo puošėsi profesoriai, studentai, rašytojai, valsčiau raštininkai, o net ir vadinamas "ministeris be portfelio" taip pat nešiojosi nors ir tuščią portfelį. Tas gražus suvenyras iš tėvynės buvo išsaugotas dar ir Vokietijos lagerių laikais, nors tada į portfelį dėdavomės tiktai silkes, amerikoniškas cigaretes, žiebtuvėlių akmenėlius ir kartais iš švabo spekuliaciniai nupirktą slyvinės butelį. Tiesa, ir Amerikoje pradžioje taip pat net į pliažą ar bažnyčią eidavome irgi su portfeliu rankoje, kol vietiniai senlietuviai ėmė klausinėti naujakurius: "Mister, ar tu esi koks lojeris, kad visada su savim velki šitokią mašną?" Na, turbūt toji neišmanėlių pašaipa ir sunaikino visą mūsų regimą šlovę ir sulygino mus visus net su beraščiais. O kaip gaila!

IR VĖL IŠGARSINO LIETUVIŲ VARDĄ...

Kaip "Draugo" korespondentas painformavo visuomenę, šiemet tautinių šokių šventės metu Kanadoje keli žymių šeimų prieauglio atstovai, pagal senas tradicijas, ir vėl taip išgarsino lietuvių vardą, naikindami brangų nakvynės viešbučio inventorių, kad net policija turėjo surakinti galingas šių mūsų reprezentantų rankas, kad nenugriautų viso pastato.

Gaila, kad nebuvo paskelbtos nei šių jaunuolių ir nei jų tėvų pavardės, kad visas šis didingas žygis taip ir liks tiksliai neužfiksuotas mūsų išeivijos istorijoje.

Kadangi dar ne visas mūsų atžalynas sugeba taip pareklamuoti mūsų vardą ir savo galybę, tai mes siūlytume tėvams, prieš išleidžiant savo sūnelius į suvažiavimus, iš anksto supilti jiems į gerklę bent po litrą degtinės ir dar namie patikrinti, ar jie tikrai pajėgia viena ranka išmesti pro langą televizorių, suptis palubėje pasikabinę ant elektros lempos laidų, vienu smūgiu išlaužti stalo koją, alaus buteliu pataikyti į kaktą savo atvaizdui veidrodyje ir paskui apžiaukčioti bent 8x12 pėdų pločio sieną.

BOSTONO LIETUVIAI

Petras Viščinis

TRAGIŠKA MIRTIS

Bostono ir apylinkės lietuvius, ypač jaunimą, pirmoje eilėje skautus, pritrenkė žinia, kad rugpiūčio 27 d. automobilio nelaimėje Kanadoje žuvo Petras Čepas, sūnus Valentinos ir Gintaro Čepų iš Quincy, 23 metų jaunuolis. Ten jis buvo nuvykęs į sporto turnyrą. Mat, su šio krašto lietuviais sportininkais jis turėjo vėliaus skristi į Australijos lietuvių sporto šventę.

Petro Čepo tragiška mirtis subūrė visas tris mūsų visuomenės kartas — jaunąją, viduriniąją ir vyresniąją laidotuvėse. Ypač daug jaunimo buvo ne tik iš Bostono ir apylinkės, bet taip pat iš Worcesterio, Hartfordo, New Yorko ir kitur. Prie karsto visą laiką ėjo sargybą skautai, bažnyčioje ir kapinėse nešant karstą, stovėjo išsirikiavę skautai.

Juozo Caspero laidotuvių namuose po kun. Alberto Kontauto pravestų maldų Česlovas Kiliulis vadovavo atsisveikinimui. Velionio nueitą kelią apibūdino Bronius Banaitis, o atsisveikinimo kalbas pasakė LB Bostono apylinkės pirmininkas Brutenis Veitas, darbovietės reikalų vedėjas Bob Verge, "Perkūno" skautų vyčių atstovas Tadas Kulbis, Bostono tautinių šokių sambūrio atstovė Audra Veitaitė, Bostono lietuvių skautų abiejų tuntų atstovas Vytautas Jurgėla ir kiti. Visi kalbėtojai iškėlė velionio geras būdo savybes, jo draugiškumą, paslaugumą, judrumą. Bene paskutinis velionio reikšmingesnis darbas Lietuvos reikalu buvo įsijungimas į rugpiūčio 23 d. demonstracijos organizavimą ir dalyvavimas joje, pasiliuosuojant iš tarnybos. Pabrėžta, kad jo draugai dabar turės nešti aukštai iškėlę Lietuvos vėliav , kaip jis tai darė.

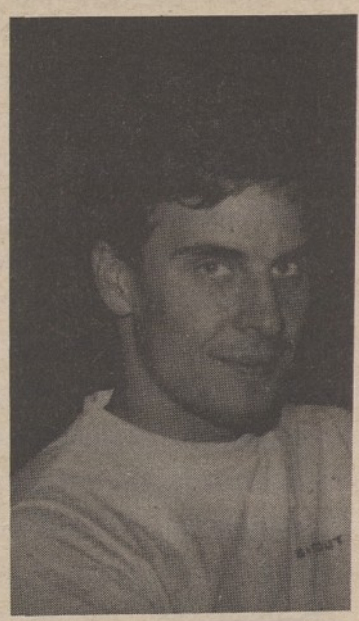

Petras Čepas, 23 metų amžiaus, rugpjūčio 23 dieną žuvęs automobilio nelaimėje Kanadoje.

Vietoje gėlių šermeninėje suaukota Lietuviškosios skautybės fondui 1,940 dol., o Lietuvių Fondui — 545 dolerių.

NAUJŲ JĖGŲ ĮSIJUNGIMAS

Bostono ir apylinkės lietuviai buvo susigyvenę su tuo, kad mūsų jaunimas, baigęs mokslus, išvyksta kitur ieškoti darbo, palikdamas mūsų visuomeninę ir kultūrinę veiklą be reikalingo prieauglio. Bet paskutiniu metu turime gražių pavyzdžių, kurie rodo, kad gali reikalai vystytis priešinga linkme. Štai į Suffolk universitetą Bostone finansų profesoriumi atsikėlė Dr. Edvardas Bubnys iš Chicagos. Jis tuoj susirišo su Laisvės Varpu ir įsijungė į jo rėmėjų eiles. — Kitas pavyzdys — Ignas Budrys, atsikėlęs darbo reikalais į Hopkinton. Jis buvo pagrindiniu kalbėtoju Juodojo kaspino demonstracijoje rugpiūčio 2 3d. miesto rotušės aikštėje Bostone. Tai reikšmingas mūsų veiklos sustiprinimas naujomis jėgomis.

LB APYGARDOS SUVAŽIAVIMAS

LB Bostono apygardos metinis suvažiavimas šaukiamas rugsėjo 25 d. 10 val. ryto So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos patalpose.

Suvažiavime bus pateiktas veiklos pranešimas, finansinė apyskaita ir renkama nauja valdyba. Į suvažiavimą ir Laisvės Varpo rudens koncertą rugsėjo 25 d. atvyksta LB Kultūros tarybos pirmininkė Ingrida Bublienė iš Clevelando.

SOL. AUDRONĖ GAIŽIŪNIENĖ

Laisvės Varpo rudens koncerto susidomėjimo centre yra sol. Audronė Gaižiūnienė, sopranas, iš Chicagos, kuri ligi šiol Laisvės Varpo renginiuose dar nėra dalyvavusi. Ji yra Chicagos lietuvių operos solistė ir chormeistrė. Ji lygiu pasisekimu koncertuoja lietuvių ir amerikiečių visuomenei. Tokių dainininkų paskutiniu metu nedaug teturime. Iš jos koncertų amerikiečių visuomenei pažymėtini: liepos 21 d. su Rockfordo Pops orkestru, rugpiūčio mėnesį Muzikos festivalyje Wisconsine, kur per vieną savaitę atliko trijų koncertų programą, o gruodžio 4 d. ji atliks solo partiją F. Mendelsshon "Elijah" su choru ir simfoniniu orkestru Janesville, Wisconsin. Ateinantiems metams ji jau turi visą eilę užsamų.

Audronė Gaižiūnienė yra baigusi Gruodžio muzikos mokyklą ir valstybinę Vilniaus konservatoriją, o taip pat CMC Roosevelt universitetą Chicagoje. Ji yra gavusi visą eilę atžymėjimų ir stipendijų studijų pagilinimui. Jos populiarumas ir pareikalavimas amerikiečių tarpe yra nemažesnis, o gal net didesnis, negu lietuvių tarpe..

Laisvės Varpo koncerte rugsėjo 25 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos salėje ji atliks lietuvių liaudies dainas, mūsų kompozitorių kūrinius, o taip pat Mozarto, Puccini, Massanet, Leharo ir J. Strausso darbus. Šalia solo ji dainuos su sol. Benediktu Povilavičiumi eilę duetų.

Tragiškai žuvus

A. A.

PETRUI ČEPUI,

jo tėvus GINTARĄ ir VALENTINĄ, seserį RASĄ ir visus artimuosius giliai užjaučiame jų didžiajame skausme ir liūdime kartu.

LSS V.S. **Stefa Gedgaudienė**
V.S. **Gediminas Deveikis**
Atlanto Rajono Vadas
v. s. fil. Romas Jakubauskas
Atlanto Rajono vadeivė
s. Birutė Banaitienė
ir Atlanto Rajono vadeiva
s. Bronius Naras

Prie a.a. Petro Čepo karsto. Gėlę deda sesuo Rasa ir mamytė Valentina Čepienė.

Tarybinėje spaudoje pasižvalgius

A. JAKOVLEVO VIEŠNAGĖ LIETUVOJE

Perestroika kol kas sukėlė daugiau klausimų negu davė atsakymų. Išsiaiškinti kiek ji liečia Lietuvą šio mėn. gale šaukiamas Lietuvos kompartijos CK plenumas. Situacija tačiau toli gražu nėra tokia, kad galima savo galvom nuspręsti, kas tautai ir kraštui geriausia. Dėl to ruošiantis tam plenumui, rugpiūčio 11 d. Vilniuje įvyko respublikos partinio ideologinio aktyvo pasitarimas, kurio dalyvius pamokino visos tarybų sąjungos CK politinio biuro narys, Gorbačiovo patikėtinis A. Jakovlevas. Duodame jo pasikalbėjimų su vietos veikėjais ištraukas, pasinaudodami KOMJAUNIMO TIESA.

Tą pasitarimą atidarydamas Lietuvos KP CK pirmasis sekretorius **R. Songaila** išdavė dvi svarbiausias Lietuvos kompartijos problemas:

> Dabar, kai iš užsienio kurstomi pavieniai priešiški elementai dar labiau suaktyvino mėginimus nukreipti natūralius nacionalinius darbo žmonių, jaunosios kartos jausmus į niokojamą nacionalistinę vagą, reikia padaryti visa, kad kontrpropagandinis darbas būtų pakeltas į kokybiškai naują lygį. Tai privalo nuolat atminti kiekvienas respublikos komunistas, maža to, jo partinė pareiga — ryžtingai kovoti su bet kuriais veiksmais prieš visų mūsų tėvynės tautybių žmonių draugystę ir brolybę.
>
> Persitvarkymas, atkreipdamas dėmesį į visus partinio darbo barus, palietė ir darbą su tikinčiaisiais. Prieš metus TSKP CK mus griežtai kritikavo už ateistinio darbo trūkumus. Respublikos partinė organizacija padarė tam tikras išvadas iš šios kritikos. Bet dar ne visos partinės organizacijos sumaniai dirba ateistinį darbą demokratizavimo ir viešumo sąlygomis. Nuoseklus sąžinės laisvės principo laikymąsis, primityvizmo ir administracinio-biurokratinio stiliaus įveikimas — ateistinio darbo pertvarkymo pagrindas.

Pagal amerikonišką standartą nepaprastai ilgoje kalboje **Jakovlevas** pasirodė įžvalesnis už Songailą. Jis paklausė, kas atsitiko mūsų bendruose namuose, kur dar ne taip seniai atrodė, nebuvo jokio pagrindo nerimauti? Kaip vieną iš priežasčių, privedusių prie dabartinės padėties, jis nurodė:

> Itin kenksminga mūsų sąlygomis tapo idėja unifikuoti viską be išimties — ekonomiką, architektūrą, gyvenimo formas ir būdą bel dar daug ką. Ji panaši į lygiavą, atsirado iš to paties biurokratiško siekimo, kad triumfuotų vienodumas, uniforma, vienodas mąstymas. O šalis marga, žmonės ir tautos joje skirtingi, ir jų lygybė jokiu būdu nėra vienodumas. Priešingai, kaip tik unifikavimas, kai visi iš išorės darosi lyg ir lygūs, iš tikrųjų skaudina, įžeidžia visus be išimties.

Antra vertus jis netrukus įspėjo:

> Tikiuosi, neužgausiu nieko iš čia esančių, jeigu pasakysiu: mažų mažiausiai keistai atrodo mūsų laikais raginimai, kurie iš esmės apsiriboja kažkokių rezervatų sudarymu, ekonomikos ir dvasinio gyvenimo izoliacionizmu. Tokie raginimai yra nerealūs todėl, kad priešstarauja visam mūsų socialistiniam patyrimui, objektyvioms pasaulio raidos tendencijoms apskritai. Jie iracionalūs, o jų siūlomas variantas aiškiai veda į aklavietę raidos, pažangos požiūriu.

Jakovlevas susitiko ir su T. Lietuvos mokslininkais Mokslų Akademijoje. Joje Istorijos mokslų inst. dir. pav. A. Eidintas tarp kitko pastebėjo, kad respublikos istorijos mokslas negali **kompetetingai** atsakyti į visus iškylančius klausimus. Dalis visuomenės nepasitiki sinchroninių revoliucinių įvykių Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje koncepcija. Be pačių sovietų talkos sunku suprasti Stalino užsienio politiką, sutartis su fašistine Vokietija. Tylėjimas arba paviršutinių tiesų kartojimas — **gera dirva užsienio oponentams.** 1916 m. Leninas numatė tokią situaciją, kuri jo, Eidinto, nuomone, susidarė ir Pabaltyje. Po to, **kai didelėje valstybėje jau įvyko revoliucija — mažoje kaimyninėje valstybėje buržuazija gali taikiai užleisti valdžią.**

Jakovlevas stebėjosi, kad Lietuvos istorijos institute dirba 100 mokslininkų, duodamas suprasti, kad jų darbo rezultatai nepateisina to skaičiaus.

Jakovlevas dalyvavo ir susitikime su kūrybine inteligencija Meno darbuotojų rūmuose. Rašytojų sąjungos pirmininkas **V. Martinkus** jame pastebėjo, kad Persitvarkymo sąjūdžiui vadovauja iniciatyvinė grupė, kurią sudaro 36 žmonės — aktyvūs kultūros veikėjai. Suprantama sąjūdis yra prieštaringas procesas. Jis susiduria su sunkumais, yra ir tokių dalykų, kurie kelia nerimą, o kai kas jau šiandien atrodo pavojinga.

Jakovlevas į tai atsakė, kad mūsų mąstymo pobūdis iki šiol tebėra toks, kad mes klausiame ir tikimės, jog kas nors už mus atpažins tą rytojų. Manau ir pas jus klausiama, o ką gi partija darys rytoj?

Jis ragino patiems galvoti. Dažnai partiniai darbuotojai sako, kad kalti ne mes, o praeitis. Pagal kalendorių tai teisinga, bet nesumažina mūsų atsakomybės šiandien.

Gimtojo Krašto vyr. red. **A. Čekuolis** skundėsi, kad sąjūdžio idėjos nespausdinamos, spaudos, radijo ir TV nepastebiamos. Čekuolis sakė:

> Kaip niekada liaudis trokšta ir yra pasirengusi įgyvendinti Tarybų valdžią praktikoje. Ji pasirengusi neleisti rinkimų senoviškai, viešumo senoviškai, ūkiskaitos senoviškai, nacionalinių santykių senoviškai. Ji pasirengusi padėti įgyvendinti demokratinės teisinės valstybės idėjas. Bet kaip suprasti šioje situacijoje įsaką dėl demonstracijų ir mitingų? Mūsų mitingų demokratija nukreipta prieš valdymo organų inertiškumą. Tuose pačiuose kabinetuose, į kuriuos mums dabar, pasirodo, reikės vaikščioti leidimo. Įsako tekstas leidžia labai plačiai jį aiškinti. Labai prašome imtis priemonių, kad šis įsakas būtų iš esmės pakeistas, kaip buvo pakeistas įstatymas dėl progresyvinio kooperacijos apmokestinimo.

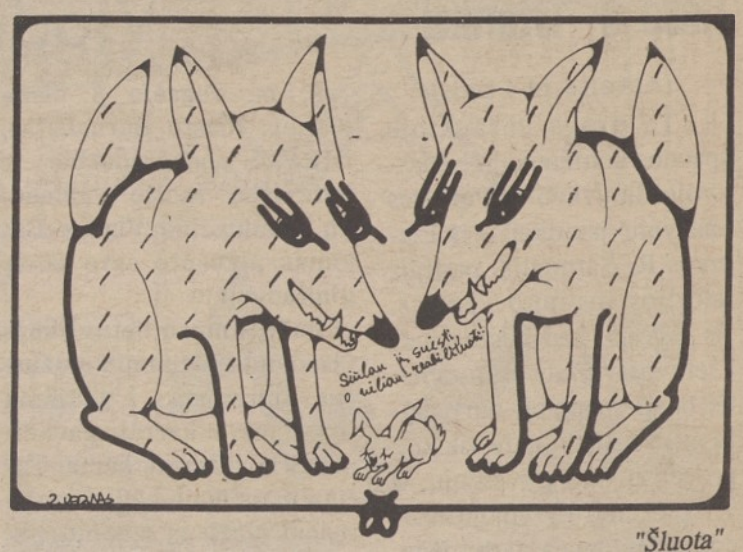

"Šluota"

Žodžio prašo prozininkas, nusipelnęs kultūros veikėjas **V. Petkevičius.**

— Aš buvęs komjaunimo, partinis darbuotojas, o dabar rašytojas, kuris jau pusę metų nesisėdu prie savo rašomojo stalo, — pasakė jis. — Nėra kada rašyti. Į Persitvarkymo sąjūdį mane išrinko už akių, dirbu ten, kiek galiu.

V. Petkevičius papasakojo apie svarbiausias Persitvarkymo sąjūdžio veiklos kryptis. Inteligentiją, visus mus, pasakė jis, papiktino J. Jermalavičiaus straipsnis „Tiesoje" — lietuviškasis Andrejevos straipsnio variantas. Buvo ir kitų straipsnių prieš persitvarkymą. Susikaupė daugybė nesprendžiamų klausimų. Žmones jaudino persitvarkymo lėtumas respublikoje. Todėl kilo šis sąjūdis. Mes ilgai galvojome, komunistai tarėsi su mūsų vadovybe. Mes neradome kitos išeities. Reikėjo sužadinti kažkokią liaudies paramą persitvarkymui.

Kodėl mus jaudina ekologinė padėtis? Lietuva yra Nemuno baseine. Žūsta Nemunas, mes neturime kur dingti. Mes jau geriame nešvarų vandenį. Sąjunginė ministerija dabar planuoja gamyklą, kuri gamins cementą, degindama tūkstančius tonų padangų. Reikia rimtai ir neatidėliojant spręsti ekologines problemas.

„Sovetskaja Litva" rašė, kad mūsų mitinguose skamba nacionalistiniai šūkiai. Taip, mūsų mitinguose, mūsų žygyje dalyvavo šimtai tūkstančių žmonių. Bet nė vieno antirusiško akto, nė vieno! Mes einame į darbininkų kolektyvus, mus remia visų tautybių žmonės, nes mes gyvename vienoje respublikoje.

V. Petkevičius išreiškė abejojimą dėl dabartinio antrųjų sekretorių respublikų Komunistų partijų Centro Komitetuose statuso.

Antruoju CK sekretorium Lietuvoje yra N. Mitkin'as, nieko bendro su Lietuva neturėjęs. Jis dalyvavo visuose pasitarimuose su Jakovlevu.

(v)

LPN's
ALL SHIFTS
1 Week Paid Vacation
This Summer!!
Geriatric mix of long and short term patients, with approx 45 patients per unit. Suburban family-like atmosphere. Very competitive salaries.
CALL OR SEND RESUME TO
LORRAINE CALLAHAN
201-736-2000
GROTTA
REHAB CENTER
20 SUMMIT STREET
WEST ORANGE, N. J. 07052
Equal Opportunity Employer M/F
(33-34)

RN's/LPN's
TREATMENT NURSE
Part time 6 p.m. to 10 p.m. Friday, Saturday, Sunday and
PRN.
Excellent salary, and pleasant Working conditions.
CALL OR SEND RESUME TO
LORRAINE CALLAHAN
201-736-2000
GROTTA
REHAB CENTER
20 SUMMIT STREET
WEST ORANGE, N. J. 07052
Equal Opportunity Employer M/F
(33-34)

Sandėrio vaisiai

1939 m. rugpjūčio 23 d. prie derybų stalo susėdo ir bendrą kalbą rado dviejų reakcingiausių XX a. režimų — stalinizmo ir hitlerizmo — lyderiai. Pažeisdami elementariausias tarptautinės teisės normas, jie pasidalijo suverenias valstybes (šioms nė nenutuokiant) įtakos sferomis. Sandėrio vaisių nereikėjo ilgai laukti. Netrukus buvo sutriuškinta Lenkija. Breste įvyko jungtinis nugalėtojų paradas, tarybinės ir hitlerinės kariuomenių kareiviai draugiškai spaudė vienas kitam rankas. O agresoriais, sukėlusiais II pasaulinį karą, tarybinė propaganda vadino Prancūzijos ir Anglijos imperialistus. Po to prasidėjo Tarybų Sąjungos—Suomijos karas, pagaliau 1940 m. birželio mėnesio įvykiai visose trijose Pabaltijo valstybėse — Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Reikia pasakyti, kad vadinamasis Molotovo-Ribentropo paktas brangiai kainavo ir visai Tarybų Sąjungos liaudžiai. Kas dabar besuskaičiuos, kiek gyvybių nusinešė „tautų vado" neįžvalgumas.

1940 m. įvykių Lietuvoje negalima aiškinti be TSRS—Vokietijos santykių 1939—1940 m. konteksto. Ne veltui taip griežtai reikalaujama paskelbti TSRS—Vokietijos sutarčių slaptuosius protokolus. Nekyla abejonių dėl tokių reikalavimų pagrįstumo. Vis dėlto istorikų teisinimasis bejėgiškumu taip pat be pagrindo. Šie protokolai jau seniai paskelbti užsienyje, o dabar jau ir mūsų spaudoje („Literatūra ir menas", 1988.VIII.20). Užtenka elgtis taip, lyg šios publikacijos neegzistuotų. Reikalinga jų patikimumo mokslinė analizė. Visuomenės jau nepatenkina tradicinė socialistinės revoliucijos Lietuvoje 1940 metais koncepcija. Todėl būtinai reikalinga principinga, atvira, be jokių apribojimų mokslinė diskusija. Manau, kad Lietuvoje 1940 m. nebuvo visiems gerai žinomų revoliucinės situacijos požymių. Viena, kas nekelia abejonių, tai „viršūnių" krizė. Tačiau kas ją subrandino? Juk A. Smetona pabėgo į Vokietiją ne sukilusios liaudies vejamas. Ne liaudis nuvertė ir A. Merkio vyriausybę. Viršūnių krizė buvo organizuota iš Kremliaus. Visi iki vieno TSRS 1940 m. birželio 14 d. ultimatume Lietuvos vyriausybei pareikšti kaltinimai buvo laužti iš piršto, netgi absurdiški. Nei Lietuva, nei kitos Pabaltijo valstybės negrasino karu Tarybų Sąjungai. Na, o raudonarmiečių „grobimai" Lietuvoje irgi buvo grynas prasimanymas.

Kai kurie istorikai teigia, kad tautininkų režimo žlugimą paspartino Smetonos avantiūra užsienio politikoje. Esą Smetonos pavedimu 1940 m. vasario mėn. į Berlyną buvo nuvykęs Valstybės saugumo departamento direktorius A. Povilaitis prašyti protektorato. Šis tvirtai tarybinėje istoriografijoje įsigalėjęs teiginys kelia didelių abejonių. Vienintelis šaltinis apie tokius A. Povilaičio misijos rezultatus yra paties Povilaičio 1941 m. kovo 13 d. tardymo protokolas. Kokie buvo tuometiniai tardymo metodai, dabar gerai žinome. Tereikėjo Povilaitį tardžiusiems vyrukams panoréti, ir jis būtų prisipažinęs, kad kasė tunelį iš Kauno į Vilnių.

Būtų galima ilgai pasakoti, kaip elgėsi Molotovas, Dekanozovas ir kiti stalinizmo politikos vykdytojai, organizuodami politinio režimo Lietuvoje pakeitimą. Papasakosiu tik vieną epizodą. Kai 1940 m. birželio 14 d. Lietuvos užsienio reikalų ministras J. Urbšys bandė įrodinėti, jog neaišku, kaip būtų galima atiduoti teismui Skučą ir Povilaitį, Molotovas pareiškė: „Jeigu jūsų juristai neras straipsnio, tai mūsų juristai pagal Lietuvos kodeksus paieškos straipsnių, kad ir už išdavystę". Ir pridūrė: „Juk tai tikri Lietuvos reikalų išdavikai". Molotovas žinojo, ką sako. Tik J. Urbšys tuo metu dar neįtarė, kad atvykę iš Maskvos juristai suras straipsnius ne tik Skučui su Povilaičiu, bet ir jam pačiam. Nemanau idealizuoti nei tautininkų režimo, nei paskutiniosios to režimo vyriausybės. Kokios klasės interesus ši vyriausybė gynė, jūs žinote. Tačiau šioje vyriausybėje buvo sąžiningų, dorų žmonių. Toks, mano manymu, buvo Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras J. Urbšys. Todėl norėčiau palinkėti jam ilgiausių metų.

Istorijos mokslas daug skolingas visuomenei. Tačiau skolos negalėsime grąžinti vien tik išguję dogmatizmą ir stalinizmo dvasią. Visiškai pritariu tarybinio istoriko Afanasjevo minčiai, kad stalinizmo neatsikratysime tol, kol galutinai nesuprasime, kad mokslas, taip pat ir istorijos, kuriamas laboratorijose ir sektoriuose, o ne suvažiavimuose ir partijos komitetuose.

GEDIMINAS RUDIS

Tiesa ir 'istorikai'...

(Atkelta iš 1 psl.)

Ta proga sušauktoje spaudos konferencijoje Maskvoje dalyvavo ir Pabaltės valstybių 'istorikai' – iš Lietuvos R. Šarmaitis, partijos istorijos instituto vedėjas. Jis aiškino, kad buržuazinės Lietuvos vyriausybės ramstis buvo stambioji buržuazija. Ši dalis sudarė tik 0.7 procento visų gyventojų, o 9.7 procento gyventojų naudojo samdomąją darbo jėgą. Vadinasi, tik 10% buvo artimai susiję su buržuazine vyriausybe. Dauguma Lietuvos gyventojų vis daugiau skurdo, o saujelė buržuazinių elementų vis labiau turtėjo. Dėl to 1940 m. pribren do didelis socialinis konfliktas, iškilo klausimas dėl vadovybės pakeitimo. Padėties Lietuvoje specifiką sudarė tai, kad tuo metu pribrendusi revoliucinė situacija taikiai perėjo į socialistinę revoliuciją!

Kaip įrodymą, kad nauja valdžia atsirado ne dėl okupacijos, Šarmaitis cituoja kaž kokių neidentifikuotų vokiečių žurnalistų pareiškimą, kad Smetonai pabėgus didelė gyventojų dalis ***ne tik savanoriškai, bet ir nuoširdžiai*** žavėjosi nauja sistema. Pirmos trys savaitės po birželio 15 d. buvusios tikros liaudies šventės. Jos užsitęsdavo net po vidurnakčio! (Po to, kaip žinome, prasidėdavo suėmimai.)

Kam Šarmaičiui prireikė vokiečiu žurnalistų, jei Amerikoje ir krašte dar yra gyvų tų įvykių liudininkų, o ir jau mirę – kaip Krėvė-Mickevičius, liaudies seimo nariai bei aukšti pareigūnai – yra parašę savo atsiminimus?

Pagaliau ir aš pats okupacijos pradžioje buvau stambiausio Lietuvos tekstilės tresto planavimo skyriaus viršininkas ir, nepriklausęs jokiai partijai ar kokiam kitam ideologiniam junginiui, galėjau tikėtis geros karjeros. Ne paisant to, pabėgau pirmai progai pasitaikius – ne dėl šviesių perspektyvų, bet dėl susirūpinimo ateitimi. Sovietų sistema buvo mums ir jau anksčiau žinoma. Pora savaičių užteko galutinai įsitikinti tam, kas būtinai pats norėjo ją patirti.

Jeigu Šarmaitis dabar užsienio žurnalistams Maskvoje aiškino, kad tik 10% Lietuvos gyventojų buvo patenkinti buržuazine santvarka, reikia pastebėti, kad komunistinės santvarkos pageidavo 10 kartų mažiau: tik partijos nariai, kurių dauguma buvo ne lietuviai.

Pagaliau faktas, kad dar dabar jaučiamas reikalas įrodinėti, kad lietuviai įsijungė savo noru, parodo, kad ir dabar, po beveik 50 metų okupacijos ir propagandos, tuo nenorima tikėti. Kas gi iš tikro skubėjo Stalino režimo glėbin?

Bet užsuktas partijos aparatas vis dar sukasi. Ką tik paaiškėjo, kad iki šių metų publikai buvo pardavinėjami netikslūs žemėlapiai, kad suklaidinti galimą priešą. Tikslūs - yra valstybinė paslaptis! Net Maskvoje, sostinėje, negalima gauti tikslaus žemėlapio.

Kad taip buvo daroma karo laikais - galima suprasti. Maža bėda, kad koks pilietis saugumo labui turėjo paklaidžioti, kol rado savo kelionės tikslą! Bet dabar - 45 metams praėjus po karo, - be pusbutelio nesuprasi, tačiau Gorbačiovas ir tą paslėpė! O be jo – išblaivėjimo procesas yra labai sunkus ir ilgas.

Vladui Bakūnui 80 metų

Š. m. rugsėjo 3 dieną plataus masto žurnalistas, DIRVOS bendradarbis ir lietuviškų radijo valandėlių redaktorius Vladas Bakūnas atšventė savo 80-tą gimtadienį.

Dažnai mūsų lietuviškoje visuomenėje žmonių amžius yra skirstomas į jaunimą ir senimą, o kartais pavadinama ir vidurine karta. Tačiau manyčiau, kad visų vyresnio amžiaus žmonių pavadinimas senimu, nevisiškai atitinka tikrenybei. Nevisuomet amžius lemia žmogaus išorinę išvaizdą, protinį pajėgumą, žvalumą ir stiprumą.

Savo laiku ankstyvesnes kartos ateivijų didelis lietuvybės puoselėtojas ir veikėjas Juozas Bačiūnas buvos atradęs labai populiarų naujadarą — visus vyresnio amžiaus pavadindamas — subrendęs jaunuolis arba prinokęs jaunuolis.

Šios sukakties proga aš norėčiau pakalbėti apie subrendusį jaunuolį žurnalistų Sąjungos dabartinį Centro valdybos vicepirmininką Vladą Bakūną.

Šis žvalus, fiziniai labai gerai atrodantis, su puikia orentacija, žurnalistas ir radijo programos redaktorius gimė 1908 m. rugsėjo 3 dieną.

Lankė Šakių, Vilkaviškių ir Klaipėdos gimnazijas. Persikėlęs į Klaipėdą Vladas Bakūnas laikraštininko darbą pradėjo 1926 metais. Taigi prieš virš 60 metų ir jo radijo tarnyba 1936 metais — prieš virš 50 metų.

Gyvendamas Klaipėdoje p a s t o v i a i bendradarbiavo laikraštyje LIETUVOS KELEIVYJE. Plačiai rašė iš karių ir šaulių gyvenimo į KARIO ir TRIMITO žurnalus.

1934 metais buvo pakviestas į Klaipėdos krašto

Vladas Bakūnas

gubernatūrą valdininku ir buvo jos žinių skyriaus vadovu.

Būdamas šiose pareigose plačiai reiškėsi Lietuvos oficioze LIETUVOS AIDE ir ELTOS telegramų agentūroje su pranešimų biuleteniais.

1936 metais Klaipėdoje pastačius naują radijo stotį nuo pat pirmos transliacijų dienos vedė Lietuvos Jūrininkų valandėlę ir dienos kronikos žinias su įvairiais komentarais.

Būdamas vieninteliu jūriniu korespondentu redagavo Lietuvos Jūrininkų Sąjungos žurnalą JŪRĄ iki 1939 metų kovo 23 dienos, kai vokiečiai okupavo Klaipėdą ir jos kraštą.

Likęs vokiečių okupuotoje Klaipėdoje, Lietuvos Užsienio ministerijos buvo paskirtas Lietuvos generalinio konsulo sekretorium. Tas pareigas ėjo iki 1940 m. birželio 15 dienos, tai yra kala sovietų tankai pavergė visą Lietuvą.

Vladas Bakūnas iki sovietų okupacijos kasdien teikė žinias ELTAI ir radijui.

Rusams okupavus Lietuvą Klaipėdos konsulatas buvo uždarytas ir vokiečiai Vladui Bakūnui atėmė Lietuvos pilietybę.

Nuo to laiko jam prasidėjo tremties vargai kaip ir mums visiems, kuriems teko palikti tėvynę.

Po didelių vargų susirado savo šeimą evakuotą Vokietijos gilumon.

Karui baigiantis 1945 metais Thuringijoje suorganizavo lietuvius pabėgėlius ir jo dėka 300 lietuvių grupė gavo iš amerikiečių okupacinės valdžios transporto priemones — persikelti į Bavariją, nes Thuringija buvo perleista sovietams.

Bavarijoje, Ansbache įsteigė svetimšalių informacijos biurą, kurį vėliau perėmė UNRRA ir buvo IRO valdininku iki 1949 metų kol emigravo Amerikon.

Atvykęs į Los Angeles pačiomis pirmomis dienomis įsijungė į tuometinę Bruno Gedimino vestą radijo valandėlę.

Vėliau radijo valandėlę perėmus Lietuvių Bendruomenei ir Radijo Klubui, be pertraukos dirba ir šiandien. Los Angeles lietuvių radijo valandėlių klausytojų yra labai mėgiamas ir populiarus per daugelį metų.

Pradedant jaunystės dienomis Lietuvoje ir iki šių dienų Vl. Bakūnas nenutrūkstamai dirba plačios skalės žurnalistinį darbą. Visa plačioji lietuviška spauda yra gausiai aprūpinta jo įdomiais straipsniais, reportažais, jam atidžiai sekant lietuviško politinio ir kultūrinio gyvenimo pulsą.

Visą laiką su žmona pastoviai gyvena Los Angeles mieste. Gražiai išaugino ir išmokslino du sūnus, kurie jau yra sukūrę savo šeimas.

Sūnus Darius yra aviacijos pulkininkas. Tai pirmas lietuvis pasiekęs tokio aukšto rango laipsnį Amerikos karo aviacijoje.

Antras sūnus Kęstutis, buvęs marinų karininkas, yra centrinio Beverly Hills pašto supervisor.

Švenčiančiam savo gimtadienį ir garbingo amžiaus sukaktį linkiu šiam brandžiam januoliui sveikatos sėkmės ir ryžto dar ilgus metus tęsti savo pamėgtą žurnalistainį ir radijo redaktoriaus darbą.

Ilgiausių metų.

Vyt. Šeštokas

HELP WANTED
RACKERS
UNRACKERS
CLIPPERS
INSPECTORS
PACKAGING OPERATORS
Apply in person
SWANK INC.
6 Hazell Street
Attleboro, Mass. 02703
Swank is an Equal Oppornity Employer M/F
35-44)

TYPISTS — Hundreds weekly at home! Write: P. O. Box 16, Clark, NJ 07066. (32-37)

WANTED JOURNEYMAN OR 1ST CLASS SKILLED
MACHINISTS
Require 5 yrs. bridgeport or engine lathe experience in a job shop environment. Good pay. Hospitalization and vacation. Call for appt. 216-579-9493. Saliga Precision Machining, 2020 Lakeside Ave., Cleveland, Ohio 44114. (35-39)

PRINTERS
2-COLOR
SMALL PRESS
OPERATORS WANTED
— FULL-TIME, DAYS —
— TOP PAY —
617-344-1956
(35-39)

Superior Savings
ASSOCIATION
MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS
PASKOLOS TEIKIAMOS:
▪ namams pirkti,
▪ rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
▪ namų remontams,
▪ kvalifikuotų studentų mokslui
Superior Savings
Pagrindinis skyrius
798 East 185th Street, Cleveland, Ohio Telefonas: 481-3008
DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.
Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.
Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.
FSLIC

Dr. Antanas Butkus

Pokalbis su Ingrida Bubliene

Norėdami supažindinti Dirvos skaitytojus su mums žinomais kandidatais į JAV LB krašto valdybos pirmininko postą, kreipėmė į Ingridą Bublienę ir dr. Antaną Razmą atsakyti į labai panašius klausimus, kad skaitytojai lengviau galėtų palyginai tų kandidatų tinkamumą šiam postui. Pirmininką krašto taryba rinks šio mėnesio gale.

Dirvos redaktoriaus paskatintas kreipiuosi į Jūs, kaip kandidatuojančią į JAV LB Krašto valdybos pirmininkę, atsakyti į sekančius klausimus Dirvos skaitytojams:

— JAV LB Krašto valdybos pirmininko-ės pareigos yra pačios sunkiausios Lietuvių Bendruomenėje. Kas paskatino Jūs kandidatuoti į šį postą?

—Į šią poziciją kandidatuoju paskatinta savos generacijos ir jaunesnės kartos. Su pagarba ir dėkingumu žiuriu į pasišventusius bendruomenininkus ir jų atliktų darbų gausą, kuri iššaukia norą taip pat atiduoti duoklę savo kilmei. Eilę metų stebėjau bendruomenės įvykių raidą ir dirbau bendruomenininkų gretose. Tvirtai tikiu, kad lietuvybės išlaikymas ir propagavimas neturėtų silpnėti, nes yra galimybės augti ir tvirtėti. Tačiau silpnėjimo grėsmė reali, kuri mane skatina jungtis į darbą, nežiūrint kad daug pastangų buvo įdėta, bet aiškiai jaučiamas daugelio lietuvių bendruomenės apylinkių senėjimo reiškiniai. Formuodama savo valdybą, stipriai akcentuosiu apylinkių veiklos atjauninimą, pagyvinimą įpareigodama savo valdybą šiame procese talkininkauti. Čia turi atsiverti durys savo kilmę gerbiančiam jaunimui, kuris jungtųsi talkon į propagavimą pagelbėti Lietuvai. Siekti šio atsakingo posto mane skatina ir faktas, kad mums taip sunkiai sekasi efektyviai panaudoti esamas jėgas visuose LB darbo laukuose.

— Šiom pareigom dar nebuvo išrinkta moteris. Jūsų, nuomone tas faktas Jums padės, bus nereikšmingas, ar pakenks?

— Manau, kad lietuviai bus tiek tolerantiški, kiek buvo aristokratiškos Britų imperijos piliečiai išrinkdami Margaret Thatcher.

— JAV Krašto valdyboje jau išbuvote tris kadencijas atsakingose Kultūros tarybos pirmininkės pareigose. Kokie uždaviniai Lietuvių Bendruomenėje šiuo metu aktualiausi?

— JAV LB Krašto valdyboje teko ne vien tik tris kadencijas vadovauti Kultūros Tarybai, bet paklusti net keturiem JAV LB Krašto valdybos pirmininkam. Kadencijos metu dalyvavau visuose Krašto valdybos posėdžiuose, kur buvo puiki proga susipažinti su visa bendruomenės veikla ir kartu išgyventi kitų sričių pirmininkų rūpesčius ir siekius. Aktualiausi LB uždaviniai manau išreiškiami vienu sakiniu: išlaikyti lietuvybę ateičiai ir Lietuvos naudai. Tam labai svarbu turėti įvairių sričių gerus vadovus, kad kiekviena LB taryba siektų to paties tikslo.

— Mano valdybos kadencijoje Jums buvo prikišama, kad esate labai išlaidi. Ar tas priekaištas turi pagrindo?

— Jeigu kalbėti apie mano vyro pinigus, tai baigiu juos išleisti įskaitant ir bendruomenės reikalams. Negalima vadovauti idėja, kad tik tuos darbus galime atlikti, kurie nieko nekainuoja. O apie mano padarytas išlaidas, tekalba mano darbai ir atsiekti rezultatai. Jei per metus bendruomenė surenka 60,000 ir iš šios sumos Kultūros tarybai numatyta tik 5,000, tai apie kokį išlaidumą čia galima kalbėti. Mano vadovaujama Krašto valdyba, žinoma, taupiai naudos pinigus ir jais sieks geriausių rezultatų.

— Jums gerai žinoma, kad praėjusios KV turėjo nesutarimų su PLB valdyba. Kaip Jūs žiūrite į JAV LB santykius su PLB valdyba?

— Tiek į PLB valdybą, tiek ir į visus kitus veiksnius žiūriu vadovaujantis LB Charta, kad mūsų misija yra bendrauti su visom lietuviškom organizacijom. Džiugus faktas, kad naujasis PLB pirmininkas gyvena toje pačioje valstijoje, o jo valdyboje yra ir mano kartos bendradarbių kas mus jungs ir ves prie bendros kalbos.

— Kaip žiūrite į dabartinę padėtį Lietuvoje ryšium su Gorbačiovo siūlomom reformom. Kuo Amerikos lietuviai galėtų prisidėti prie laisvėjimo idėjos stiprinimo Lietuvoje?

— Pirmiausia Gorbačiovo reformos numato Sovietų Sąjungoje keisti tik ekonominę padėtį. Tačiau pasekmėje to pavergtoje tautoje vykstantis persitvarkymas išjudino visas generacijas ir yra tautos balsas šaukiantis laisvės. Kad "perestroito" būtų išeivijoje pripažinta, kaip pozityvus vyksmas Lietuvoje ji privalo aiškiausia forma deklaruoti, kad būtent išeivija yra lietuvių tautos dalis tiesiog viena ir ta pati tauta, tik dvejose dalyse (ten ir čia). Todėl mums šiandien svarbus išeiviją kuo efeksvarbu išeiviją kuo efekvajame pasaulyje pristatyti aiškiu politiniu atspalviu ir tam turime sukurti vieningą išeivijos frontą.

— Lietuvos kultūrininkai nori artimesnių ryšių su kolegomis užsienyje. Kaip praktiškai būtų galima tuos santykius sustiprinti abipusiai naudinga prasme?

— Ryšium su pavergta tauta, kol nėra pasikeitęs statusas, gali būti tik lygiom teisėm. Tačiau šiandien kai atsivėręs langas turime visais būdais tautai perduoti tai kas ją negalėjo pasiekti, ypač mūsų istoriją ir kitą informaciją. Šiandien ir "Gimtajame krašte" rašoma, kad žmonės, kurie nežino savos istorijos yra vaikai.

— Faktas, kad mūsų vidurinioji ir jaunesnioji karta mažai domisi lietuviška veikla. Jūs, kaip viduriniosios kartos atstovė ir gana gausios šeimos motina, gal turite konkrečių pasiūlymų tai veiklai suaktyvinti?

— Tai yra mano trijų metų vizija atgaivinti bendruomeninį veiklumą mūsų jaunesnėj generacijoj ir paruošti juos perimti darbą ateityje. Planuoju išnaudoti jaunųjų profesionalų talentus pagal profesijas atskiriems bendruomenės darbams. Kai kalbam apie naujuosius metodus mūsų veiklai, jie gali tik išplaukti iš šiame krašte užaugusių ir subrendusių lietuvių, nes jie geriausiai susipažinę su šio krašto politika ir gyvenimu ir ką reikia daryti, kad palenkti viešąją opiniją mūsų naudai. Jaunesniąją kartą įjungdami pagal jų profesiją į lietuvišką darbą tikiuos bus tas paslaptingas raktas su kuriuo pajėgsime atidaryti mūsų jaunos kartos veiklos skrynią.

— Ar turite numačiusi kandidatus į savo būsimą valdybą ir ar galite bent dalį jų paminėti?

— Savo valdybos sąstatą šiuo metų sudarau. Kalbuos su įvairiais bendruom enininkais ir kitų veiksnių vadovais, ieškant tinkamiausių bendrabarbių į plačiai išsišakojusią bendruomeninę veiklą.

— Gečio-Volerto valdyboje buvo įvestas "KV apmokamas tarnautojas" su $20,000 metine alga. Ar tas etatas šias išlaidas pateisino ir ar Jūs tuo precidentu pasinaudosite?

— Gečo-Volerto valdyboje minėtas etatas buvo patvirtintas LB Tarybos. Kiekviena Krašto valdyba vadovaujasi pagal LB Tarybos nutarimus. Kadangi finansinėj srity dabar daromi įvairūs planai, tai daug kas priklausys nuo pajamų ir projektų gausumo.

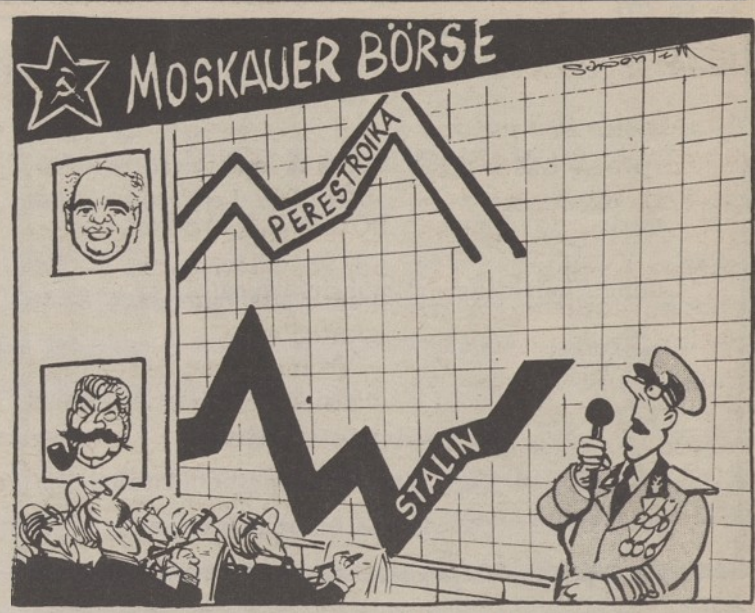

Maskvos biržoje ...

Demonstracijos...

(Atkelta iš 1 psl.)

mantas, S. Tamkevičius ir kiti. Jis taip pat demaskavo tautoje varomą šmeižtą prieš badaujančius už politinių kalinių išlaisvinimą.

Po to kalbėjo rašytojas V. Petkevičius ir CK sekretorius L. Šepetys, kuriam bu vo pateiktas klausimas: "ar bus paskelbtos mitinge pasakytos kalbos?". L. Šepetys atsakė, kad jei jo kalba bus paskelbta, tai bus paskelbtos ir kitos.

Kompozitorius Juzeliūnas, - vienas iš sąjūdžio inicatyvinės grupės narių, kuris rūpinasi reabilitacijos klausimais, - pabrėžė, kad labai vilkinamos reabilitacijos bylos. Jis pareikalavo, kad kuo skubiau šios bylos būtų peržiūrėtos ir paskelbtos pavardės pareigūnų, susijusių su šiom bylom, bei priversti juos viešai atsiprašytis savo aukų.

Buvo išklausyta kasetė su įrašu dar gyvo, bet jau negalėjusio į mitingą atvykti, buvusio Lietuvos užsienio ministro Urbšio. Dabar jam 92 metai. Publika išklausė apie tai, kaip jis kalbėjo su Molotovu ir Stalinu, ir kaip tiesiog jo akivaizdoje buvo dalinama Lietuva. Pokalbio metu buvo aiškiai pabrėžta, kad Lietuva turi priklausyti Tarybų Sąjungai. Šis dalijimas vyko kai jokios revoliucinės situacijos staiga trijose Pabaltijo respublikose negalėjo būti ir Lietuvos prisijungimas yra ne kas kitas kaip okupacija.

Po to kalbėjo dabartinis "užsienio reikalų ministras" Mikučiauskas. Jo kalba buvo gyva iškasena iš stalinizmo-brežnevo eros. 200,000-nė žmonių minis, nenorėdama jo klausyti, ėmė ploti ir plojimai nesiliovė tol, kol Mikučiauskas nebaigė kalbėti.

Istorijos mokslų kandidatas Gediminas Rudis labai detaliai nušvietė kaip buvo įvykdyta aneksija ir pasiūlė, kad jeigu TSRS vyriausybė negali surasti autentiškų dokumentų Maskvoje, tai Lietuvos istorikai gali jiems padėti, nes jie turi pakankamai duomenų pagrįsti šių dokumentų egzistavimą ir autentiškumą. (Jo kalba perspausdinama iš "Literatūra ir Menas". Red.)

Mitingo pabaigoje tylos minute buvo pagerbti visi žuvusieji ir kentėjusieji dėl Lietuvos laisvės.

200,000-nis choras užbaigė mitingą Lietuvos himnu "Lietuva tėvyne mūsų".

Iš Vingio parko žmonės išsiskirstė ramiai.

Kaune mitingo išvakarėse žmonės susirinko iš anks to paskirtose susitikimo vieto se: prie Soboro ir prie Maironio paminklo.

Prie Soboro susirinkusi žmonių minia iškeltomis vėliavomis ėmė žygiuoti per visą miestą link Maironio paminklo, kur susijungė su kitais mitingo dalyviais. Minia patraukė link Karo muziejaus kiemelio, kur anksčiau stovėjo Laisvės statula. Čia susirinko apie 20,000 žmonių.

Profesorius Smailys smulkiai išanalizavo paktą ir paragino paskelbti ir pasmerkti ji spaudoje. Pasisakymas buvo be kompromiso ir buvo sutiktas audringais plojimais.

Po to aktorius Genys skaitė eiles, skambėjo varpai, o choras giedojo liaudies gies - mes. Aplink degė daugybė žvakių.

Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys Kaušpėdas iškėlė reikalavimą, kad kitais metais čia stovėtų Laisvės statula.

Mitingas truko apie vieną valandą ir buvo užbaigtas Lietuvos himnu. *(Elta)*

A. A.

LINUI STAŠKŪNUI

mirus, jo žmoną APOLONIJĄ, vaikus ir anūką bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Jadvyga Dautienė
Irena ir Edis Bliumentaliai
Aldona ir Jonas Rasteniai

Mielam vyrui

A. A.

LINUI STAŠKŪNUI

į Amžinojo Gyvenimo ramybę pasitraukus, liūdinčiai žmonai OLEI, dukrai JULYTEI su šeima, sūnums ir visiems velionio artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia.

Lana ir sūnus Vidas
su žmona

A. A.

LINUI STAŠKŪNUI

mirus, nuoširdžiausiai užjaučiame žmoną POLĘ, dukterį, sūnus ir jų šeimas.

Lina Slabokienė
ir
Dundurai

A. A.

JURGIUI FLEDŽINSKUI

Lietuvoje mirus, jo liūdinčiam broliui VYTAUTUI su šeima, sesutėms ir jų šeimoms reiškiame širdingą užuojautą.

Veronika is Jonas
Andrašūnai
Alė ir Pranas
Skirmantai

A. A.

BIRUTEI ALKEVIČIŪTEI

mirus, jos sesutei ALDONAI BILIŪNIENEI, jos vyrui VYTUI, dukrai ROZITAI ir artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Danutė Rapolas Valodkai
Stasė Albinas Štarai
Stefa Jonas Garlai

ALT VALDYBOS POSĖDIS

Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos posėdis įvyko rugpiūčio 19 d. Chicagoje. Posėdį pravedė pirm. inž. Grožvydas Lazauskas. Savo pranešime jis papasakojo, kaip stengiamasi palaikyti gyvus ryšius su kongresmenais ir senatoriais lietuviams svarbiais klausimais. Ypač šiuo metu plačiai ir sėkmingai veikiama per Jungt. Pabaltiečių komitetą. Pasiekta, kad kongresas įpareigojo prezidentą ir 1989 metais paskelbti Lietuvos Nepriklauso m y b ė s dieną. Nusistatyta paskubinti išleisti penktą laidą "Lithuania", kurios pareikalavimas iš visur gausus. Pabaltiečių komitete sėkmingai dirba internas Darius Sužiedėlis.

Dr. L. Kriaučeliūnas painformavo, kad susisiekta su inž. A. Mažeika ir su juo aptartas rengimas Alto 1989 m. šaukiamo XI-to Amerikos Lietuvių Kongreso Los Angeles mieste. K. Oksas papasakojo apie rugpiūčio 23 d. Chicagoje organizuotą Juodojo Kaspino demonstraciją reikalaujant panaikinti Molotovo - Ribbentropo paktą. P. Bučas painformavo apie planus sutelkti daugiau lėšų Alto darbams.

Prel. J. Prunskis pranešė apie parūpintą atsiliepimą Lietuvos reikalais Tribune Dziennik Związkovy dienraščiuose. Pranešė, kad ruošia sąlanką apie 40 metų sukaktį nuo atvykimo pirmojo laivo su lietuviais pabėgėliais pagal naujai išrūpintą imigracijos įstatymą, prie kurio pravedimo daug prisidėjo Amerikos Lietuvių Taryba. Paskelbė, kad į Chicagą atvyksta JAV delegacijos Vienos konferencijoje pirm. ambasadorius S. G. Wise, su kuriuo pavergtų tautų atstovai susitinka rugpiūčio 23 d.

Alto Cicero skyriaus pirmininkas A. Juškevičius, Miami Alto pirm. K. Radvila ir Lake apskr. Alto pirm. A. Vinikas pranešė apie savo veiklą skyriuose.

N. Gierštikienė papasakojo apie gautą iš švietimo departamento Ch. Finn raštą, pažymintį, kad tokios organizacijos kaip Amerikos Lietuvių Taryba, talkindamos globalinio švietimo plėtime, galėtų žymiai pasitarnauti.

Posėdyje be suminėtųjų dalyvavo adv. A. Domanskis, V. Naudžius, St. Dubauskas, I. Blinstrubienė, dr. V. Dargis, V. Gasperienė, M. Šimkus.

ALT SUVAŽIAVIMAS

Amerikos Lietuvių Tarybos centras ir skyriai jau ruošiasi Alto metiniam suvažiavimui, kuris įvyks spalio 22 d. Chicagoje, Tautiniuose namuose. Sudaryta komisija iš dr. L. Kriaučeliūno, V. Naudžiaus, St. Dubausko ir P. Bučo numatyti suvažiavimo programą.

SVARBI PABALTIEČIŲ KONFERENCIJA LONDONE

Ryšium su naujais įvykiais Lietuvoje, Latvijoje is Estijoje, Londone šaukiama vadovaujančių Pabaltijo išeivių konferencija, kurią organizuoja Pabaltiečių Santalka. Joje lietuviams atstovauja Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Konferencija įvyks latvių namuose rugsėjo 8 ir 9 dienomis. Ten bus apsvarstyti dabarties įvykiai Pabaltijy ir nustatytos veiklos gairės. Iš kiekvienos tautybės pakviesta po 20 žmonių. Amerikos Lietuvių Taryba į šią konferenciją siunčia ALT inf. direktorių prel. dr.. Juozą Prunskį.

PRINTING OPPORTUNITIES

GROWTH OPPORTUNITIES EXIST IN HARRISONBURG, VIRGINIA WITH NATIONWIDE LEADER IN THE PRINTING INDUSTRY. EXPANSION HAS CREATED THE NEED FOR THE FOLLOWING POSITIONS.

MULTI-COLOR SHEET FED PRESS OPERATOR

THE SUCCESSFUL CANDIDATE WILL HAVE 2-3 YEARS OF OPERATOR EXPERIENCE WITH RESPONSIBILITY FOR PROBLEM — SOLVING SETTING INKS AND REGISTRATION, PREVENTATIVE MAINTENANCE AND RECORD-KEEPING. THIS IS A ROTATING SHIFT POSITION.

2-COLOR (BLACK & WHITE STRIPPER)

THE SUCCESSFUL CANDIDATE WILL HAVE 2-3 YEARS OF EXPERIENCE IN FILM PAGE ASSEMBLY, FIL CORRECTION AND RESTRIPPING, 1 PIECE FILM CONTACTING, 2 COLOR WORK REGISTER AND FIT. THIS IS A ROTATING SHIFT POSITION.

THE BANTA COMPANY OFFERS EXCELLENT BENEFITS WHICH INCLUDE MEDICAL, DENTAL, VISION AND LIFE INSURANCE ALONG WITH 401 (K) PENSION AND PROFIT SHARING PLANS. IF YOU ARE INTERESTED IN THESE POSITIONS, SEND A LETTER OR RESUME TO:

Human Resource Manager
BANITA COMPANY
3330 Willow Spring Rd.
Harrisonburg, VA 22801

EOE

A. A.

LINUI STAŠKŪNUI

mirus, jo žmonai APOLONIJAI, dukrai JULYTEI, sūnums LINUI, ALGIUI, RAIMUNDUI su šeimomis, visiems kitiems giminaičiams ir artimiesiems reiškiame gilią užuojautą.

Veronika ir Bronius Aušrotai
Alba ir Jonas Jakubauskai
Roma ir Jonas Mildažiai
Lucija Petrikonienė
Gražina ir Algirdas Petruliai
Albina ir Alfonsas Pilipavičiai
Irena ir Teofilius Žilinskai
Halina Žitkienė
Angelė ir George Zarr

Florida.

Buvusiam clevelandiečiui

A. † A.

LINUI STAŠKŪNUI

mirus, jo žmonai APOLONIJAI, dukrai JULYTEI, sūnums LINUI, ALGIUI, RAIMUNDUI su šeimomis, visiems kitiems giminaičiams ir artimiesiems reiškiame gilią užuojautą.

Stefanija ir Jonas Garlai
Veronika Garmienė
Juozas Juozaitis
Povilas Mikšys
Adela ir Antanas Stepanauskai
Julija Šalkauskienė
Danutė ir Rapolas Valodkai

Florida.

Dipl. inž. Juozą Matusevičių atsisveikinus

A. a. Juozas Matusevičius gimė, augo ir vidurinį mokslą išėjo Vilkaviškyje, Lietuvoje, mirė 1988 m. rugpiūčio 14 d. Chicagoje, sulaukęs 79 metų amžiaus. Inžineriją studijavo V. D. universitete Kaune. Studentaudamas įsijungė į LST Korp! Neo-Lithuania ir išbuvo aktyvus narys iki savo staigios mirties.

A. a. kolega Juozas buvo ramaus būdo, paslaugus, draugiškas ir jautrios širdies. Susitikimuose, sueigose ar išvykose su kolegomis buvo nuoširdus ir prisiimtas pareigas sąžiningai ir paslaugiai atlikdavo. Daug darbo ir širdies yra įdėjęs į švč. M. Marijos Gimimo bažnyčios statybą, talkindamas arch. Jonui Mulokui ir inž. Vyteniui Jonynui profesinėmis žiniomis ir apskaičiavimais.

Kolega Juozas buvo prieškario ir karo metais Marijampolės apskr. inžinieriumi. Šeimą sukūrė 1973 m. su ekonomiste Jadvyga Vizgirdaite ir išaugino dvi dukras — Teresę ir Reginą.

Artėjant r a u d o n a j a m frontui, velionis Juozas su šeima pasitraukė į Vokietiją, gyveno DP stovyklose Stutgarte ir Fellbache, dirbo UNRRA įstaigoje. 1949 m. atvyko į Ameriką ir apsistojo Gary, Indiana, plieno pramonės rajone (Steel City), o 1953 m. persikėlė į Chicagą ir dirbo įvairiose įstaigose, kaip inžinierius.

Išaugo dukros, sukūrė šeimas ir išsisklaidė po pasaulį. Duktė Teresė sukūrė šeimą su dr. Algiu Lesniausku, gyvena Chicagos priemiestyje ir augina tris vaikus: Eglę, Dovą ir Rūtą. Duktė Regina Smith gyvena Vokietijoje ir augina sūnų Tomą. A. a. Juozas džiaugėsi dukromis ir jų šeimomis, ypač gražiai augančiais vaikaičiais.

Velionis Juozas, pasitraukęs į pensiją, dar kurį laiką gyveno Evanstone (šiauriniame Chicagos priemiestyje), o pastaruoju metu persikėlė į Chicagą ir gyveno LB soc. reikalų tarybos namuose.

Buvo pašarvotas Marquette Petkaus laidojimo namuose. Su velioniu Juozu atsisveikino Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio pirmininkas Vitas Plioplys, profesinio darbo kolega filisteris inž. Vaclovas Mažeika ir šeimos vardu žentas dr. Algis Lesniauskas. V. Mažeikai Chicagoje teko ilgesnį laiką dirbti toje pačioje darbovietėje ir tvirčiau suartėti. Velionį Juozą prisimena, kaip labai nuoširdų kolegą, bendradarbį ir tvirtą lietuvį. A. a. Juozas nebuvo visuomenininko tipo žmogus, bet tylus, darbštus, pareigingas, šeimą ir tėvynę mylintis lietuvis. Taip vadinamos tyliosios daugumos narys. Rėmė kitų dirbamą darbą, institucijas, spaudą. 1971 m. mirus jo žmonai Jadvygai, skaudžiai išgyveno jos netekimą, kuris labai paveikė jo tolimesnį gyvenimą.

A. a. Juozas Matusevičius palaidotas iš švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčios (Marquette Parke), po gedulingų mišių, kurias atnašavo ir žodį tarė klebonas kun. Jonas Kuzinskas, giedant solistui Jonui Vazneliui. Ilgoka automobilių eilė palydėjo į paskutinio poilsio vietą šv. Kazimiero lietuvių kapines, kur atgulė šalia žmonos.

Atsisveikinimo metu, prie gėlėmis papuošto karsto, garbės sargyboje stovėjo kolegos neolituanai. Karstą nešė du a. a. Juozo numylėti vaikaičiai — Dovas ir Tomas ir Korp! Neo-Lithuania filisteriai — Vaclovas Mažeika, Jonas Jurkūnas, Stasys Virpša ir Antaanas Juodvalkis.

Tegu Tau, Juozai, bus lengva šio krašto žemelė, o Aukščiausias tebūna Tau gailestingas ir atveria Dangaus vartus.

A. Juodvalkis

Prie a.a. inž. Juozo Matusevičiaus karsto. Dešinėje – dukterys T. Lesniauskienė ir R. Šmitienė.
V.A. Račkausko nuotr.

A.A. inž. Juozo Matusevičiaus grabnešiai. Iš kairės: S. Virpša, D. Lesniauskas, V. Virpša, T. Smith, J. Jurkūnas ir A. Juodvalkis.
V.A. Račkausko nuotr.

• **LB Vidurio Vakarų valdyba**, pirmininkaujama Birutės Vindašienės, sušaukė šioje apygardoje esančius tarybos narius ir apylinkių pirmininkus aptarti susidariusią padėtį ir parinkti kandidatą, sutinkantį kandidatuoti į Krašto valdybos pirmininkus. Toks asmuo, kaip pranešė B. Jasaitienė, surastas. Būtent dr. Antanas Razma sutiko kandidatuoti.

Dr. Antanas Razma lietuvių visuomenei gerai pažįstamas, kaip Lietuvių Fondo steigėjas ir nepailstamas gydytojas, sutelkęs daugiau keturių milijonų dol. kapitalę (žinoma su kitais talkininkais ir lietuvių parama). Taip pat ir L. B-nėje yra ilgametis tarybos narys, šiuo metu kontrolės komisijos pirmininkas, daugelio vajų sėkmingas vykdytojas, dosnus gerų darbų rėmėjas, bet kartu taupu išlaidose.

Pats kandidatas dr. A. Razma savo žodyje pastebėjo, kad ieškos nuoširdžių kontaktų su kitų veiksnių vadovybėmis, siekiant vieningos veiklos, plės informaciją, naudojantis jau veikiančiomis įstaigomis ir priemonėmis. Taupiai naudos suaukotas lėšas. Lietuviška spauda ir radijo laidos atlieka neįkainojamą informaciją ir palaiko ryšį su išsisklaidžiusiais tautiečiais. Jai bus teikiamas dėmesys ir parama. Lietuvių visuomenės ir Lietuvių Fondo dosnios paramos dėka, išsilaikė visa lietuviška veikla, tikėdamas, kad ir ateityje visuomenės dosnumas nesumažės. **(aj)**

SLATER SHINGLERS SHEET METAL
GOOD PAY, FULL TIME YEAR ROUND POSITION. BENEFITS AVAILABLE.
Call 617-767-5544
(35-41)

JOHNSON STAMPING & FINE-BLANKING CO.
9120 General Drive
Plymouth, Mich. 48170
Due to a recent expansion and opening of a second plant, we are in need of:
PRODUCTION FOREMAN
for the afternoon shift.
Benefits include Hospitalization, Dental, and Disability. Apply at our plant weekdays from 8:00 am to 12:00 pm. Applicants may also send a resume to our Personnel Office at the above address. (35-37)

WANTED JOURNEYMAN
DIE MAKER — exp. w/prog. and line dies, build, develop and try out for sheet metal stampings. Apply 315 Indusco, Troy, Mich. 48083. (313) 585-2797. (35-36)

TOOL AND DIE MAKER
Opening for individual with 10 years experience in metal stamping, die making and repair. Prototype experience dosirable with some die design training. Apply in person 8:30-11 am or 1:30-3 pm or send resume to Attention :
HUMAN RESOURCES ADMINISTRATOR
HUNTER MANUFACTURING CO.
3025 Aurora Road
Solon, Ohio 44139
Equal Opportunity Employer

WANTED EXPERIENCE
MAINTENANCE MECHANICS
1st or 2nd shift, minimum 5 years experience in hydraulics trouble shooting, repair and rebuilding. Pipe fitting, millwright, welding, fork truck repair all a plus. Excellent wages and benefits with overtime at this stable southeast Cleveland die cast company. Apply of write to:
HALEX COMPANY
A DIVISION OF SCOTT-FETZER
23901 AURORA ROAD
BEDFORD HEIGHTS, OH. 44146
ATTN: TOM DOME, PLANT MGR.
(35-38)

MACHINIST
We are seeking a person with a minimum of 3-5 years experience on Brideports & lathes. Must be able to set up & work to close tolerances, and possess own tools. Excellent starting salary and benefit package.
Please apply to Don Koch
H & H MACHINE AND TOOL
45 East School St.
Woonsocket, RI 02895
401-769-5864
(32-34)

ENGINEER
CHIEF EE — High growth electronic mfg. company seeking BS, BE for immed. opening with exp. in AC/DC motor drive, power electronics and power conversion equipment for military/commercial applications. Send resume and salary history to: Controlled Systems, Inc. 1106 Chamberlain Ave., Fairmont, West Virginia 26554 or call 304-366-5144. (33-37)

PRINTING
OFFSET STRIPPERS
Louisville based printing firm has immediate openings for the following positions: minimum 2 years experience 2 & 4 color strippers for 2nd & 3rd shift; capable of camera and contacting related work; also a Sthal folder operator with experience. Excellent wages and benefits. Apply call or write Personnel Dept.
GATEWAY PRESS INC.
4500 Robards Lane
Louisville, KY 40232
502-454-0431
We are an equal opportunity employer
(35-36)

Mielai seseriai

A. † A.

ELENAI STASAITEI

mirus Vokietijoj, brolius HENRIKĄ ir ALEKSĄ su šeimomis, ir giminėmis Lietuvoje, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Alfonsas Karklius
Dr. Danguolė Tamulionytė
Petras Tamulionis

A. A.

PETRUI ČEPUI

tragiškai žuvus, jo tėvams GINTARUI ir VALENTINAI ČEPAMS, seseriai RASAI, seneliams LIDIJAI ČEPIENEI, ADOLFUI ir ONAI ŠČIUKAMS, tetai DALIAI ŠČIUKAITEI ir visiems artimiesiems reiškiame gilią užuojautą jų didžiajame skausme ir liūdime kartu.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Bostono skyriaus valdyba

A. A.

PETRUI ČEPUI

tragiškai žuvus, tėvams VALENTINAI ir GINTARUI, sesutei RASAI, seneliams ir kitiems giminėms bei artimiesiems reiškiame giliausią užuojautą.

Alvyda ir Viktoras Adomavičiai su šeima

A. A.

PETRUI ČEPUI

tragiškai žuvus, jo tėvams GINTARUI ir VALENTINAI ČEPAMS, seseriai RASAI, seneliams LIDIJAI ČEPIENEI, ADOLFUI ir ONAI ŠČIUKAMS, tetai DALIAI ŠČIUKAITEI ir visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia.

Kapočių šeima

Į Palangą ir Į Klaipėdą ekskursijos su pernakvojimu bus galimos kiekvienai grupei, taip pat dienos ekskursijos į Panevėžį ir į Druskininkus.

1988 M KELIONĖS Į LIETUVĄ

14 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
14 dienų — Lietuva, Suomija

Kelionė 103 — lapkričio 3 - 16 — $1,349
Kelionė 128 — gruodžio 28 — sausio 11 — $1,629
Naujų Metų sutikimas, Vilniuje 11 naktų, Helsinky 1

Baltic Tour patarnauja sudarant jūsų artimiesiems dokumentus viešnagei pas jus.

Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos pardotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradedame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminaičiams Lietuvoj.

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS
SUITE 4
77 OAK STREET
NEWTON, MA 02164
617 965 - 8080

DETROIT

METINIS SUSIRINKIMAS

ALT S-gos Detroito skyriaus narių metinis susirinkimas įvyks rugsėjo 18 d. 12 val. Onos ir Česio Šadeikų sodyboje, 28975 Wellington Rd Farmington, Michigan. Susirinkime bus galima sumokėti nario mokestį.

Visi skyriaus nariai kviečiami susirinkime dalyvauti.

LIETUVIŲ DEMONSTRACIJOS

Algis Zaparackas, Lietuvių Melodijų radijo vedėjas, rugpiūčio 28 d. šv. Antano parapijos salėje rodė J. Bružo videojuostą iš liepos 9 d. Vilniuje lietuvių demonstracijų. Tai tikrai buvo įspūdingas — jausmingas filmas, kuriame matėsi didelė minia lietuvių ir daug Lietuvos trispalvių vėliavų. Žiūrėjusieji tą filmą dėkingi Algiui Zaparackui už šią gražią paslaugą.

• **A. A. Simonas Blaskevičius** mirė sulaukęs 94 metus Putname. Po atlaikytų pamaldų vienuolyno koplyčioje, buvo atvežtas Detroitan ir rugpiūčio 27 d. palaidotas Švento Kapo kapinėse.

Simonas Blaskevičius buvo ilgametis Detroito gyventojas ir Švyturio jūrų šaulių kuopos narys.

• **A. A. Vladas Sirtautas** mirė rugpiūčio 26 d. sulaukęs 76 m. amžiaus. Velionis priklausė šaulių ir kitoms organizacijoms. Palaidotas rugpiūčio 29 d. Šv. Kapo kapinėse.

Nuliūdime liko žmona Stasė, duktė Nijolė su šeima ir kiti artimieji. **(ag)**

CLEVELANDO PARENGIMAI

• RUGSĖJO 25 D. Balfo gegužinė Dievo Motinos parapijos kavinėje.

• SPALIO 2 D. "Svajonių aidai" iš Australijos koncertas Lietuvių Namuose. Rengia tinos parapijos auditorijoje.

• **SPALIO 8-9 D. Tradicinės Lietuvių Dienos. Visos organizacijos prašomos tuo laiku nerengti jokių parengimų. LB Clevelando apyl. valdyba.**

• SPALIO 8 D. Pabaltiečių vakaras. Rengia ALT, Latvių Sąjunga ir Estų Taryba.

• SPALIO 15 D. Neringos tunto skaučių tradicinis balius Lietuvių Namuose.

• SPALIO 23 D. Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis susirinkimas ir premijos įteikimas.

• SPALIO 23 D. 4 val. p. p. solisčių Aldonos Stempužienės ir Jennefer Cochran-Luisa koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

• LAPKRIČIO 5 D. Lietuvių Namų metinis balius.

• LAPKRIČIO 12 D. Dainavai paremti vakaras Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

• LAPKRIČIO 19 D. L.K. V.S. Ramovė — kariuomenės minėjimas.

• GRUODŽIO 3-4 D. D. Lietuvių Fondo renginiai.

• 1989 M. BIRŽELIO 30 — LIEPOS 2 D. Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Seimas Clevelande.

A. A.

PETRUI ČEPUI

tragiškai žuvus, gilią užuojautą reiškiame jo tėvams VALENTINAI ir GINTARUI ČEPAMS, senelei LIDIJAI ČEPIENEI, seneliams ONAI ir ADOLFUI ŠČIUKAMS ir visiems artimiesiems.

Aldona, Juozas Dačiai ir Rūta Shevory

A. A.

PETRUI ČEPUI

tragiškai žuvus, tėveliam VALENTINAI ir GINTARUI, sesutei RASAI, seneliams LIDIJAI ČEPIENEI, ONAI ir ALFONSUI ŠČIUKAMS, krikšto motinai DALIAI ŠČIUKAITEI ir kitiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.

JAV LB Bostono Apylinkės Valdyba

Taupa

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:
Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuošimčius Už:
Taupymo Sąskaitas, Certifikatus, IRA, Čekių Sąskaitą, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:
Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitas, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

***** Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios *** apdrausta iki $100,000.**

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

SUSITIKIMAS SU MERU GEORGE VOINOVICH

Spalio 22, šeštadienį, 1 val. p. p. Dievo Motinos parapijos svetainėje ruošiamas lietuvių susitikimas su Clevelando meru George Voinovich, kuris kandidatuoja į JAV senatą. Komitetas, kuriams vadovauja Dana Čipkienė, Vladas Plečkaitis ir Juozas Stempužis, kviečia lietuvius susirinkime dalyvauti.

Jeigu norime turėti senatorių, kuris remtų Lietuvos laisvės bylą ir etninių mažumų veiklą, visi turėtume dalyvauti šiame susirinkime.

PRADĖJO MOKSLO METUS

Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla rugsėjo 10 d. pradėjo mokslo metus. Jaunimas vėl šeštadieniais rinksis į Dievo Motinos parapijos mokyklos patalpas mokytis lietuvių kalbos, istorijos, literatūros ir kitų dalykų.

Mokyklos direktorius yra Romas Apanavičius. Į mokyklą atėjo keturi nauji mokytojai — dr. Vita Aukštuolienė dėstys literatūrą, Aldona Kavaliūnaitė - Krivinskienė — 7-jį skyrių, Algis Rukšėnas — istoriją ir visuomenės mokslą ir Ona Šilėnienė dėstys suaugusiųjų lietuviškai nekalbančių klasei.

Kun. Gediminas Kijauskas dėstys religinį auklėjimą ir taip pat vaikai bus ruošiami lietuviškai pirmosios komunijos.

Mokykla naudosis visom Dievo Motinos parapijos mokyklos patalpom, turės skaityklą ir apskritai patogias darbo sąlygas.

Vaikų darželio mokytoja bus Nijolė Rukšėnienė. Vaikų nekalbančių lietuviškai skyrių mokys Rama Bublytė.

Kitų skyrių mokytojais bus Audra Bielinienė, Ingrida Civinskienė, Kristina Alšėnienė, Virginija Juodišiūtė, Milita Nasvytienė, Gražina Plečkaitienė, Aldona Krivinskienė ir Stefanija Stasienė.

Rasa Perednytė dėstys lietuvių kalbos gramatiką, Rita Kliorienė ir Eglė Laniauskienė dainavimą.

Linkime Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokytojams ir moksleiviams sėkmingų mokslo metų.

• **Vladas Blinstrubas,** Vilties draugijos valdybos sekretorius ir ALT S-gos tarybos narys, su žmona išvyko atostogų į Kaliforniją. Važiuodami iš Clevelando automobiliu, nori pamatyti vakarinį Amerikos kraštą. Į Clevelandą grįžta rugsėjo 25 d.

• **Kun. Juozas Bacevičius,** ėjęs Šv. Jurgio parapijos Clevelande administratoriaus pareigas virš septynerių metų, nuo š. m. rugpiūčio 11 d. vysk. Anthony M. Pillos oficialiai paskirtas pilnateisio klebono pareigoms.

Rugsėjo 25 dieną į Šv. Jurgio parapiją atvyksta vysk. Lyke su tikslu atlikti oficialų ceremonialą, kunigą Bacevičių įvesdinant į jo naujas pareigas. Vyskupas atnašaus 11:15 val. mišias, o po pamaldų salėje parapijos taryba rengia linksmą tos reikšmingos šventės minėjimą su muzika, pietumis ir pramogomis vaikams. Atsižvelgiant į to pobūvio iškilmingą priežastį, nebus imamas mokestis už įėjimą. Taryba tikisi sulauksianti gražaus skaičiaus svečių — kunigų ir parapijiečių bei jų draugų.

Ilgametė Šv. Jurgio parapijos tradicija švęsti Šiluvos Dievo motinos šventę su procesija buvo švenčiama sekmadienį, rugsėjo 11 d.

Clevelando vaikų darželio "Tėvynės žiburėliai" 'abiturientai'. Prieky Saulutė Tamošiūnaitė ir Onutė Freudenberger. Stovi Kęstutis Kalvaitis, Simas Laniauskas, Saulius Kliorys, Kęstutis Aukštuolis ir Paulius Rukšėnas. Darželį lanko 3-4 metų vaikučiai. Pamokos pravedamos lietuvių kalba. Suinteresuoti į darželį atsiųsti savo vaikus, prašom skambinti Kristinai Freudenberger 486-5045.

FILMAS IŠ DEMONSTRACIJŲ VILNIUJE

Rugsėjo 18 d., sekmadienį, 4 val. p. p. Dievo Motinos parapijos svetainėje bus rodomas filmas iš didžiosios lietuvių demonstracijos Vingio parke, Vilniuje, liepos 9 dieną, 1988.

Ta pačia proga bus pasidalinta sumanymais apie JAV LB veiklą su naujai išrinktais XII Tarybos nariais. Šios tarybos 1-moji sesija įvyks rugsėjo 30-31 d. d. Chicagoje.

Filmo rodymą ir pokalbį su Tarybos nariais organizuoja JAV LB Ohio apygardos valdyba.

Visi mielai laukiami.

JUODOJO KASPINO DIENA CLEVELANDE — PATIKSLINIMAS

"NUPLĖŠTI JUODĄ KASPINĄ" (Dirvos Nr. 34) aprašyme tilpo kelios klaidos kiek liečia demonstracijos rengėjus, kurias tenka patikslinti sekančiai:

1. Demonstraciją Clevelando Public Square rengė Clevelando Pabaltiečių Komitetas, kurį sudaro ALT skyrius, Latvių S-ga ir Estų Taryba. Komitetas išgavo leidimus, parūpino vėliavas, kaspinus, tarptautinio juodojo kaspino dienos ženkliukus, paruošė plakatus, informacinius lapelius irkt.

Pagrindinį žodį tarė Komiteto pirm. Maris Mantenieks. Komitetui taip pat gražiai talkininkavo Lietuvių Jaunimo Sąjungos veikėjas Gintautas Gaška.

2. Lietuvos Laisvės Lygos atstovo dr. A. Statkevičiaus pasirodymą Clevelande organizavo Ohio Helsinki Accords Council, taip pat žinomas kaip "Freedom Reach", kuriam vadovauja Gaila Klimaitė. Tai nėra pabaltiečių organizacija bet įvairių grupių (čekų, Amerikos žydų komiteto, Lietuvių Bendruomenės, katalikų organizacijų ir kitų) komitetas, kuris taip pat aktyviai reiškiasi Clevelande.

Bendrai paėmus, šių dviejų grupių renginiai papildė vienas kitą ir praėjo gana gerai. Kitais atžvilgiais, minėtas aprašymas yra gana tikslus.

A. Pautienis
Clevelando Pabaltiečių Komiteto Vicepirm.

• **Anglų kalbos pamokos** nemokamai užsieny gimusiems pradedamos Cleveland High School rugsėjo 19 d. ir vyks kiekvieną pirmadienį ir trečiadienį kamb. 229, 225 ir 221, 7-9:30 val. vak. ir penktadieniais Lee Road Library 9-11:30 val. ryto. Dėl smulkesnių informacijų skambinti Catherine Thomas 371-7138.

• **PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.**

MIRTIES PRANEŠIMAS

Linas Staškūnas mirė 1988 m. rugsėjo 4 d. po ilgos ligos ir sunkios operacijos, išgyvenęs 61 metus. Palaidotas rugsėjo 7 d. Royal Palm Memorial Garden Mozolėjume. Giliame liūdesyje paliko žmoną Apoloniją, dukrą Julytę Johnson su šeima, sūnų Raimundą su šeima, sūnų Liną, Calif., sūnų Algį Clevelande ir tris seseris Lietuvoje.

Ramybėje liūdinti šeima

Florida, No. Palm Beach
Juno Isles

Mielam mūsų choro nariui

A. † A.

LINUI STAŠKŪNUI

mirus, liūdinčią žmoną APOLONIJĄ, dukrelę JULIJĄ, sūnus LINĄ, ALGĮ ir RAIMUNDĄ, jų šeimas ir artimuosius gilaus skausmo išgyvenimuose nuoširdžiai užjaučiame.

Choras "Daina"
Florida

tėvynės garsai
LITHUANIAN RADIO PROGRAM
4249 LAMBERT RD. / CLEVELAND, OHIO 44121

NAUJOJE RADIJO STOTYJE

★

Lietuvių savaitinė radijo programa, pradedant 1988 m. rugsėjo 4,

GIRDIMA SEKMADIENIAIS
8:00 — 9:30 RYTO

iš John Carroll universiteto radijo stoties FM banga 88.7 — stereo.
Radijo studijos tel. 397-4438

WUJC 88.7 FM

Lietuviška muzika, žinios, Keliaujančio mikrofono reportažai, įvykiai Lietuvoje, istorinės ir literatūrinės vinjetės.

Programos vedėjas — Juozas Stempužis
4249 Lambert Road, Cleveland, Ohio 44121
Tel. (216) 382-9268

DIRVA

LANKO ALT S-GOS SKYRIUS

ALT S-gos vicepirmininkė Vida Jonušienė, Los Angeles skyriaus pakviesta š. m. rugsėjo 11 d. lankėsi Los Angeles skyriaus rengtame minėjime ir buvo pagrindinė kalbėtoja.

Rugsėjo 18 d. į Detroito skyriaus metinį susirinkimą vyksta ALT S-gos sekretorė Eleonora Valiukėnienė.

DĖKOJA UŽ DOVANAS

Lietuvių Tautiniai Namai Chicagoje, švęsdami dvidešimtmetį, pasipuošė dviem gražiais ir brangiais paveikslais. Tai Korp! Neo-Lithuania dovanotas būsų atgimimo dainiaus Maironio portretas ir dr. Prano ir Valentinos Mažeikų dovanotas dail. Vytauto Kasiulio paveikslas "Lietuvą palikus".

Gerbiamiems mecenatams LT Namai nuoširdžiai dėkingi.

LTN SUKAKTIS

Š. m. rugsėjo 17 d. Lietuvių Tautiniai Namai Chicagoje, paminės savo dvidešimties metų sukaktį šia tvarka:

1. šeštadienį, 11:30 val. ryto šventos mišios už mirusius narius Šventos Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje, Marquette Parke. Giedos solistė Margarita Momkienė. Vargonuos Kazys Skaisgirys.

Mirusiųjų šeimos, artimieji ir LTN nariai kviečiami šiose mišiose dalyvauti ir prisiminti mūsų mirusiuosius.

2. 6:30 val. vakaro banketas nuosavuose namuose. Programoje trumpa Tautinių Namų apžvalga, meninė dalis, vakarienė ir šokiai. Meninėje dalyje: solistai Margarita ir Vacys Momkai ir aktorė Zita Kėvelaitytė-Visockienė. Groja Ąžuolo Stelmoko orkestras.

Narius ir visą plačią visuomenę maloniai kviečiame šioje Lietuvių Namų šventėje dalyvauti.

Vokietijos lietuviai pasitikę kun. Alfonsą Svarinską rugpiūčio 23 d.. Iš kairės: disidentas Jurij Belov, kun. Alfonsas Svarinskas, Vytautas Damijonaitis, Juozas Sabas ir Tanja Griunvaldaitė.
M. Šmitienės nuotr.

• **Ryšium su įvykiais Baltijos kraštuose,** Lietuvos atstovas Washingtone, kartu su Latvijos bei Estijos atstovais turėjo ilgą pasitarimą su Valstybės Departamento rytų Europos skyriaus direktoriumi ir jo padėjėjais. Susitikime dalyvavo taipgi neseniai Baltijos skyriaus vedėju paskirtas, p. John W. Zerolis.

Pasitarimo tikslas buvo galimai išsamiau painformuoti Valstybės Departamentą apie padėties evoliuciją Lietuvoje, Latvijoje bei Estijoje ir padaryti atitinkamas išvadas.

Šia proga reikia pasidžiaugti, kad Valstybės Departamento Baltijos skyrius buvo sustiprintas ir visiškai atskirtas nuo kitų valstybių reikalų.

• **Aleksandra Arūnaitė-Pakalkienė,** gyvenusi Richmond Hill, N. Y. pakeitė adresą: Aleksandra Pakalka, Matulaitis Home, Thurber Rd., Putnam, Ct. 06260.

• **Kr. Donelaičio lituanistinės mokyklos** Chicagoje rugsėjo 10 d. pradėjo naujuosius mokslo metus. Šiais metais mokykloje veiks specialus skyrius silpnai ar visai nemokantiems lietuviškai kalbėti. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į mokyklų direktorių J. Širką tel. 424-8870.

VOLUNGĖS KONCERTAS PHILADELPHIJOJE

Spalio 1 d. VOLUNGĖS choro iš Toronto koncertas atidarys Philadelphijos apylinkės renginių sezoną. Koncertas įvyks 7 valandą vakaro Lietuvių Namuose (Lithuanian Music Hall), 2715 E. Allegheny Ave., prie pat 195 Allegheny išvažiavimo. Bilietų kaina $10, $8 pensininkams, $5 studentams. Bilietus užsisakyti ir stalus rezervuoti galima skambinti Teresei Gečienei 215-677-1684, Aniliorai Mašalaitienei 215-687-3048 arba Marytei Sušinskienei 215 927-2467. Po koncerto bus šokiai, veiks valgių ir gėrimų bufetai. Koncertą rengia LB apylinkės valdyba.

• **Dr. Kazio Martinkaus pomirtinis stipendijos fondas** šiais metais stipendijas paskyrė šiems studentams: 1000 dol. Aidui Kriaučiūnui, Texas Tech. universiteto biochemijos doktorantui ir 500 dol. Vidai Vizgirdaitei, Illinois universiteto College of Nursing doktorantei.

MIRĖ JONAS GALMINAS

Š. m. rugpiūčio 21 d.. mirė Jonas Galminas staiga susirgęs ir išvežtas į ligoninę Woodhavene, N. Y. Gimė jis 1919 m. Lietuvoje. Baigęs Mažeikiuose gimnaziją, Vilniuje studijavo ekonomiją. Po karo per Prancūziją anksti atvyko į JAV ir čia baigė New Yorko universitetą ir rengėsi daktaro laipsniui. Vertėsi prekyba. Tarnavo New Yorko socialinės tarnybos departamente ir vėliau įsigijo spaustuvę ir išleido eilę knygų: J. Aaisčio poeziją, Lauciaus poemą "Respublika", Baranausko "Anykščių šilelį", Maironio balades, Dovydėno "Mes valdysim pasaulį" ir k.

Po to Woodhaven, N. Y. atidarė knygų krautuvę pavadinęs "Romuva", kurioje buvo galima įsigyti ne vien lietuviškų knygų, bet ir tautinių drabužių, lietuviškų gintaro karolių, įvairių sveikinimo kortelių atspausdintų lietuvių kalba. Toje krautuvėje pats dirbo apie 25 metus. Mirė vidurių vėžiu rugpiūčio 21 dieną, palaidotas 26 d.

Nuliūdime liko motina Juzefina 93 m. amžiaus.

• **Gražina Kenter,** Daubury, Ct., atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 30 dol. Ačiū.

• **LB jungtinis finansų komitetas** PLB seimui, kultūros kongresui ir tautinių šokių šventei rengti, per ižd. Kostą Dočkų, Dirvai atsiuntė auką 100 dol. Ačiū.

• **Vladas Šniolis,** So. Pasadena, Fla., dosnus Dirvos rėmėjas, vėl atsiuntė laikraščiui paremti 35 dol. Ačiū.

• **R. Gulbinas,** Palos Park, Ill., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 30 dol. Ačiū.

• **J. Taoras,** St. Petersburg, Fla., aplankęs Dirvą su Vladu Blinstrubu, paliko auką 20 dol. Ačiū.

• **Dr. Valdemaras ir Elena Bergai,** Columbus, Oh., atnaujindami Dirvos prenuratą, pridėjo auką 30 dol. Ačiū.

• **V. Gilys,** Dirvos foto bendradarbis, Los Angeles, Ca., laikraščiui paremti atsiuntė 25 dol. Ačiū.

• **Dr. Michael ir Daina Eymont,** Cherry Hill, N. Y., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 30 dol. Ačiū.

• **"Lietuvos Aidų" radijo programos gegužinė** įvyks rugsėjo 18 d., sekmadienį, Šaulių salėje, 2417 W. 43 St., Chicagoje. Pradžia 12 val. Visi kviečiami atsilankyti.

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

LEAD PHYSICAL THERAPIST

Cares is a network of post acute, outpatient facilities specializing in rehabilitation services for the traumatically brain injured. Our growing organization is eager to attract specialists who enjoy a flexible, dynamic work setting. Our expansion has created an immediate opportunity for a Lead Physical Therapist in our St. Joseph, Mich. facility. We offer a competitive salary, a liberal benefit package, sign-on bonus for recent grads with room for professional and personal growth. Send resume or call collect: Jim CHERRIER, Personnel Manager, CARES, 8699 Broadway, Merrillville, Ind. 46410. 1-219-736-6939.

Vilties draugijos šimtininkui ir buvusiam vicepirmininkui

INŽ. EDMUNDUI CIBUI

mirus, jo žmonai STASEI, sūnui dr. SAULIUI, dukrai RAMUNEI ir visiems artimiesiems reiškiame užuojautą.

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

A. A.

INŽ. EDMUNDUI CIBUI

mirus, gilią užuojautą reiškiame jo žmonai STASEI, sūnui dr. SAULIUI, dukrai RAMUNEI, giminėms ir artimiesiems.

Amerikos Lietuvių
Tautinės Sąjungos
Bostono skyrius

Mirus mylimam vyrui, tėvui

INŽ. EDMUNDUI CIBUI,

reiškiame nuoširdžiausią užuojautą žmonai STASEI, sūnui dr. SAULIUI, dukrai RAMUNEI ir artimiesiems.

Alė ir Stasys
Santvarai

KAPSO VIDEO VAIZDAJUOSTĖS IŠ LIETUVOS

Nebeužtvenksi upės bėgimo	55 min.	50 dol.
Rebirth of a Nation	18 min.	30 dol.
Kelionė į Kryžių kalną	20 min.	25 dol.
Hill of Crosses	20 min.	25 dol.

Šias vaizdajuostes galima įsigyti pasiunčiant atitinkamą sumą adresu: Juozas Bružas, P. O. Box 157, So. Woodstock, Ct. 06267. (35-36)